

2 0 0 2
GADA ATSKAITE

Lattelekom SIA Vaļņu ielā 30, Rīgā, LV-1050, Latvija

Tālrunis: +(371) 7055000
Telefakss: +(371) 7055114
www.lattelekom.lv

2	<i>Lattelekom vīzija</i>
3	Būtiski notikumi 2002. gadā
4	<i>Lattelekom prezidenta ziņojums</i>
6	<i>Lattelekom izpilddirektores ziņojums</i>

8	Ievads
9	Pamatkapitāla struktūra
10	Uzņēmuma attīstība
13	Informācijas sabiedrība
14	Balss telefonijas pakalpojumi
17	Datu pakalpojumi
18	Interneta pakalpojumi
20	Sadarbība ar citiem telekomunikāciju operatoriem
21	Informācijas tehnoloģijas (IT) pakalpojumi
22	Operatoru centru pakalpojumi
24	Telekomunikāciju tīkla modernizācija
25	<i>Lattelekom Sakaru Sistēmas</i>
25	<i>Latvijas Mobilais Telefons</i>

26	Direktoru padome
28	Direktoru padomes ziņojums
32	Finanšu apskats
36	Revidentu ziņojums
37	Peļņas vai zaudējumu aprēķins
38	Bilance
39	Pārskats par izmaiņām pašu kapitālā
40	Naudas plūsmas pārskats
41	Pielikumi finanšu pārskatam
59	Piecu gadu statistika

Būt vadošajam telekomunikāciju un integrētas informācijas tehnoloģijas uzņēmumam Latvijā

nozīmē:

- būt uzņēmumam, kas attīsta Latvijas telekomunikāciju infrastruktūru, veidojot informācijas sabiedrību
- būt klientu izvēlētam pakalpojumu sniedzējam
- būt uzticamam darījumu partnerim
- būt vērtīgam uzņēmumam kapitāla daļu turētājiem
- būt labam darba devējam
- būt cienījamam uzņēmumam

- UZŅĒMUMS SAGATAVOJIES DARBAM LIBERALIZĒTA FIKSĒTO TELEKOMUNIKĀCIJU TIRGUS APSTĀKĻOS
- VEICOT INTENSĪVU TELEKOMUNIKĀCIJU TĪKLA MODERNIZĀCIJU LAUKOS, CIPARU TĪKĻAM PIESLĒGTO TĀLRUŅA LĪNIJU ĪPATSVARŠ PIEAUDZIS LĪDZ 83,2%
- UZŅĒMUMS SĀCIS SNIEGT DATU PAKALPOJUMUS LIETUVĀ UN IGAUNIJĀ
- BALSTOTIES UZ KLIENTU VAJADZĪBĀM, PILNVEIDOTI DSL UN ISDN PAKALPOJUMI
- ATKLĀTA LATVIJĀ PIRMĀ PUBLISKĀ BEZVADU INTERNETA TELPA AR ĀTRGAITAS BEZVADU INTERNETA PIESLĒGUMU

	2002	2001
IEŅĒMUMI (LVL'000)	145 254	144 638
EBITDA (LVL'000)	65 347	68 371
EBITDA RENTABILITĀTE	45%	47%
PEĻŅA NO SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS (LVL'000)	16 696	21 961
DARBĪBAS PEĻŅAS RENTABILITĀTE	11%	15%
PEĻŅA (LVL'000)	21 833	24 717
PEĻŅA UZ VIENU KAPITĀLA DAĻU (LVL)	149,46	169,20
KAPITĀLA ATDEVE PROCENTOS (ROCE)	10,3%	12,1%
KAPITĀLIEGULDĪJUMI (LVL'000)	57 076	54 215
NAUDAS IEŅĒMUMI NO SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS (LVL'000)	59 188	63 505
CIPARIZĀCIJAS LĪMENIS	83,2%	68,6%
DARBINIEKU SKAITS GADA BEIGĀS	3 959	4 375
TĀLRUŅA LĪNIJU SKAITS (TŪKSTOŠOS LĪNIJU)	701	722
TĀLRUŅA LĪNIJU SKAITS UZ 100 IEDZĪVOTĀJIEM	30,1	30,7

2002. gadā noslēdzās nozīmīgs posms Latvijas telekomunikāciju nozares vēsturē. No 2003. gada 1. janvāra Latvijas fiksēto telekomunikāciju tirgus ir liberalizēts un *Lattelekom* sāk strādāt konkurences apstākļos.

2002. gada nogalē *Lattelekom* saņēma licenci publiskā fiksēto telekomunikāciju tīkla izveidošanai, attīstīšanai un ekspluatēšanai, kā arī publisko telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanai Latvijas Republikā no 2003. gada 1. janvāra līdz 2017. gada 31. decembrim. Izsniegtā licence uzņēmumam ļaus turpināt darbību uz stabiliem pamatiem un vēl vairāk nostiprinās attiecības ar sadarbības partneriem.

No 1994. līdz 2003. gadam *Lattelekom* bija monopoltiesības fiksēto telekomunikāciju pamatpakalpojumu sniegšanā. Šīs tiesības uzņēmumam tika piešķirtas, lai pēc iespējas īsākā laikā Latvijā radītu mūsdienīgu telekomunikāciju infrastruktūru, kur tiktu izmantota jaunākā tehnoloģija.

Deviņos telekomunikāciju tīkla modernizācijas plāna izpildes gados *Lattelekom* telekomunikāciju infrastruktūrā ir ieguldījis gandrīz pusmiljardu latu (2002. gadā – 57,1 miljons latu). Pakalpojumi, kas pirms deviņiem gadiem iedzīvotājiem nebija pieejami, šodien ir neatņemama ikdienas sastāvdaļa. 2003. gadā gandrīz ikvienam *Lattelekom* klientam ir pieejami mūsdienu prasībām atbilstoši telekomunikāciju un informācijas tehnoloģijas pakalpojumi.

Monopolstāvokļa pēdējā gadā *Lattelekom* īpašu uzmanību veltīja telekomunikāciju tīkla modernizācijai lauku rajonos. 2002. gadā telekomunikāciju tīkla modernizācija tika veikta 84 apdzīvotās vietās Latvijā un ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars sasniedza 83,2%. Tas ir nozīmīgs pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada 68,6%, turklāt vēl pirms diviem gadiem ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars bija tikai 52,2%.

Lielākajās Latvijas pilsētās visas tālruņa līnijas ir pieslēgtas ciparu tīklam. Gada beigās 17 Latvijas rajonos ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars pārsniedza 50% (2001. gadā šāds ciparizācijas līmenis bija tikai 6 rajonos).

2002. gadā *Lattelekom* turpināja aktīvi iesaistīties informācijas sabiedrības veidošanā Latvijā, un tā šobrīd ir svarīga valsts attīstības prioritāte – Saeima pieņēmusi vairākus likumus, valdība apstiprinājusi e-pārvaldes koncepciju, turpinās valsts nozīmes informācijas sabiedrības projektu izstrāde.

Pārskata gadā *Lattelekom* turpināja gatavoties fiksēto telekomunikāciju tirgus liberalizācijai. Lai arī *Lattelekom* ir ieguvis stabila un veiksmīga uzņēmuma reputāciju un vairākās jomās, piemēram, interneta un datu pakalpojumu sniegšanā, jau ilgāku laiku strādā konkurences apstākļos, uzņēmumā tika izstrādāta un ieviesta jauna korporatīvā stratēģija, kas nosaka *Lattelekom* darbības prioritātes ilgtermiņā.

2003. gadā *Lattelekom* galvenais uzdevums ir saglabāt līdera pozīcijas tirgus liberalizācijas apstākļos. Lai to panāktu, *Lattelekom* turpinās papildināt savu pakalpojumu klāstu atbilstoši nozares attīstības tendencēm Eiropā un pasaulē, vienlaikus veidojot uz klientu orientēta uzņēmuma un kvalitatīvu pakalpojumu piegādātāja reputāciju.

Panākumus var sasniegt tikai ar saliedētu un profesionālu uzņēmuma speciālistu darbu. Uzskatu, ka tāds tas ir bijis visus iepriekšējos gadus, arī 2002. gadā, un par to *Lattelekom* darbinieki ir pelnījuši vissirsnīgākos pateicības vārdus.

Gribu pateikt īpašu paldies visiem Direktoru padomes locekļiem par labu darbu un konstruktīvu sadarbību, arī Viktoram Kulbergam, Indrai Sāmitei, Guntim Bērziņam un Valdim Lokenbaham, kuri ir pārtraukuši darbu Direktoru padomē.

Gundars Strautmanis,
Lattelekom prezidents un Direktoru padomes priekšsēdētājs

2002. gads bija devītais *Lattelekom* darbības un Latvijas telekomunikāciju tīkla modernizācijas gads. Pārskata gadā galvenā uzmanība bija veltīta uzņēmuma attīstībai, lai sagatavotos telekomunikāciju tirgus liberalizācijai.

Jaunajos tirgus apstākļos uzņēmuma darbība ir pilnībā jāpakārto klientu interesēm, līdz ar to *Lattelekom* panākumi ir atkarīgi no tā, cik veiksmīga un efektīva ir klientu apkalpošana, klientu vajadzību izzināšana un spēja piedāvāt šīm vajadzībām atbilstošus pakalpojumus. Tāpēc 2002. gadā tika apzinātas dažādu klientu grupu vajadzības, kā arī veiktas organizatoriskas pārmaiņas, lai lielāku uzmanību varētu pievērst dažādu klientu grupu apkalpošanai.

Gatavojoties konkurencei, tika noskaidrotas tās uzņēmējdarbības jomas, kurām *Lattelekom* jāpievērš lielāka uzmanība. Lai uzlabotu resursu sadalījuma efektivitāti, *Lattelekom* dažas darbības atbalsta funkcijas nodeva ārpalpojumu sniedzējiem, samazināja izmaksas, optimizēja darbinieku skaitu un veica citus pasākumus. *Lattelekom* turpinās uzņēmuma darbības efektivitātes uzlabošanu arī 2003. gadā.

Lai gan pārskata gadā *Lattelekom* joprojām izmantoja monopoltiesības fiksēto telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanai Latvijā, faktiski telekomunikāciju tirgus liberalizācija sākās jau agrāk. Uzņēmums strādāja konkurences apstākļos ar strauji augošo mobilo telekomunikāciju sektoru, kā arī ar IP telefonijas pakalpojumu sniedzējiem. Tādējādi *Lattelekom* kopējais sakaru plūsmas apjoms samazinājās, tomēr, uzlabojot pakalpojumu kvalitāti un piedāvājot tirgū jaunus pakalpojumus, uzņēmums spēja saglabāt ieņēmumus iepriekšējā gada līmenī.

2002. gadā lielākie panākumi ir sasniegti telekomunikāciju tīkla infrastruktūras modernizācijā. Šobrīd vairāk nekā 83% tālruņa līniju ir pieslēgtas ciparu tīklam. 2002. gadā īpaša uzmanība tika pievērsta lauku reģionu modernizācijai un daudzos rajonos ievērojami palielināts ciparizācijas līmenis. Gada laikā ciparizācijas līmenis visvairāk pieauga Aizkraukles rajonā (no 15% līdz 86%), Bauskas rajonā (no 3% līdz 65%), Limbažu rajonā (no 15% līdz 75%), Saldus un Tukuma rajonā (no 17% līdz 76%), Dobeles rajonā (no 14% līdz 72%), Jēkabpils rajonā (no 13% līdz 63%) un Valmieras rajonā (no 22% līdz 71%). Lai arī fiksēto telekomunikāciju tirgus tiek liberalizēts, *Lattelekom* turpinās modernizāciju arī 2003. gadā.

Arvien lielākam skaitam uzņēmumu paplašinot savu darbību Baltijas valstīs un veidojoties kopējai Baltijas valstu ekonomiskai un uzņēmējdarbības telpai, *Lattelekom* sāka sniegt datu pārraides pakalpojumus klientiem Lietuvā un Igaunijā. Datu pārraides pakalpojumu sniegšanai *Lattelekom* saņēma licenci un izveidoja savas filiāles šajās valstīs.

Pārskata gadā *Lattelekom* turpināja pilnveidot *ISDN* un *ADSL* pakalpojumus. Tika ieviests jauns *ADSL* līdzvērtīgs bezvadu pieslēguma risinājums – *Radio DSL*. *DSL* pieslēgumu skaits gada beigās sasniedza gandrīz 10 tūkstošus, un tas ir trīs reizes vairāk nekā 2001. gada beigās. Kopējais *ISDN* pakalpojumu lietotāju skaits pieauga par 38%.

2002. gadā *Lattelekom* viesnīcā *Reval Hotel Latvija* atklāja Latvijā pirmo publisko bezvadu interneta telpu ar bezvadu ātrgaitas interneta pieslēgumu. Šis pakalpojums apmierinās portatīvo datoru lietotāju vajadzības pēc publiska, viegli pieejama ātrgaitas interneta pieslēguma ārpus biroja telpām. Uzņēmums plāno tuvākajā laikā izveidot bezvadu interneta telpu tīklu un strauji to paplašināt visā Latvijā, izveidojot jaunu bezvadu ātrgaitas datu pārraides infrastruktūru.

2002. gadā visstraujāk pieauguši *Lattelekom* ieņēmumi no IT pakalpojumiem. Pārskata gads bija veiksmīgs *Lattelekom* informācijas tehnoloģijas pakalpojumu sniedzēja *Verdi Informācijas sistēmas un konsultācijas (Verdi)* darbībā. Pārskata gadā *Verdi* īstenoja vairākus svarīgus projektus, piemēram, piegādāja datortehniku skolām, nodrošināja ar IT pakalpojumiem NATO kandidātvalstu vadītāju tikšanos. Gada beigās tika atklāts šobrīd Latvijā plašākais un mūsdienīgākais datu centrs. *Verdi* speciālistu augsto profesionālo līmeni apliecina arī auglīgā sadarbība ar Kazahstānas telekomunikāciju uzņēmumu *Kazakhtelecom*, kur mūsu speciālistu vadībā tika ieviesta SAP R/3 sistēma un sniegtas konsultācijas par loģistikas sistēmas optimizāciju.

Lattelekom interneta pakalpojumu sniedzējs *Apollo* un *Uzziņu* dienests *118* 2002. gadā turpināja pilnveidot esošos un ieviest jaunus pakalpojumus. Pārskata gadā 3,3 reizes pieauga *Apollo* pastāvīgo interneta pieslēgumu skaits un, lai arī strauji auga pastāvīgo interneta pieslēgumu tirgus Latvijā, par 11% palielinājās arī *Apollo* iezvanpieejas minūšu skaits. Zvanu skaits uz *Uzziņu* dienestu *118* pieauga par 10%.

Lattelekom arī turpmāk galveno uzmanību veltīs savu klientu vajadzību izzināšanai un izstrādās tām atbilstošus pakalpojumus, sekojot telekomunikāciju tirgus attīstības tendencēm pasaulē. Arvien pieaugošā konkurence izvirza uzņēmumam jaunus uzdevumus. Cerot uz auglīgu turpmāko darbu, pateicos visiem *Lattelekom* klientiem, partneriem un piegādātājiem par uzticību un sadarbību. Izsaku pateicību arī visiem mūsu darbiniekiem par viņu darba ieguldījumu.

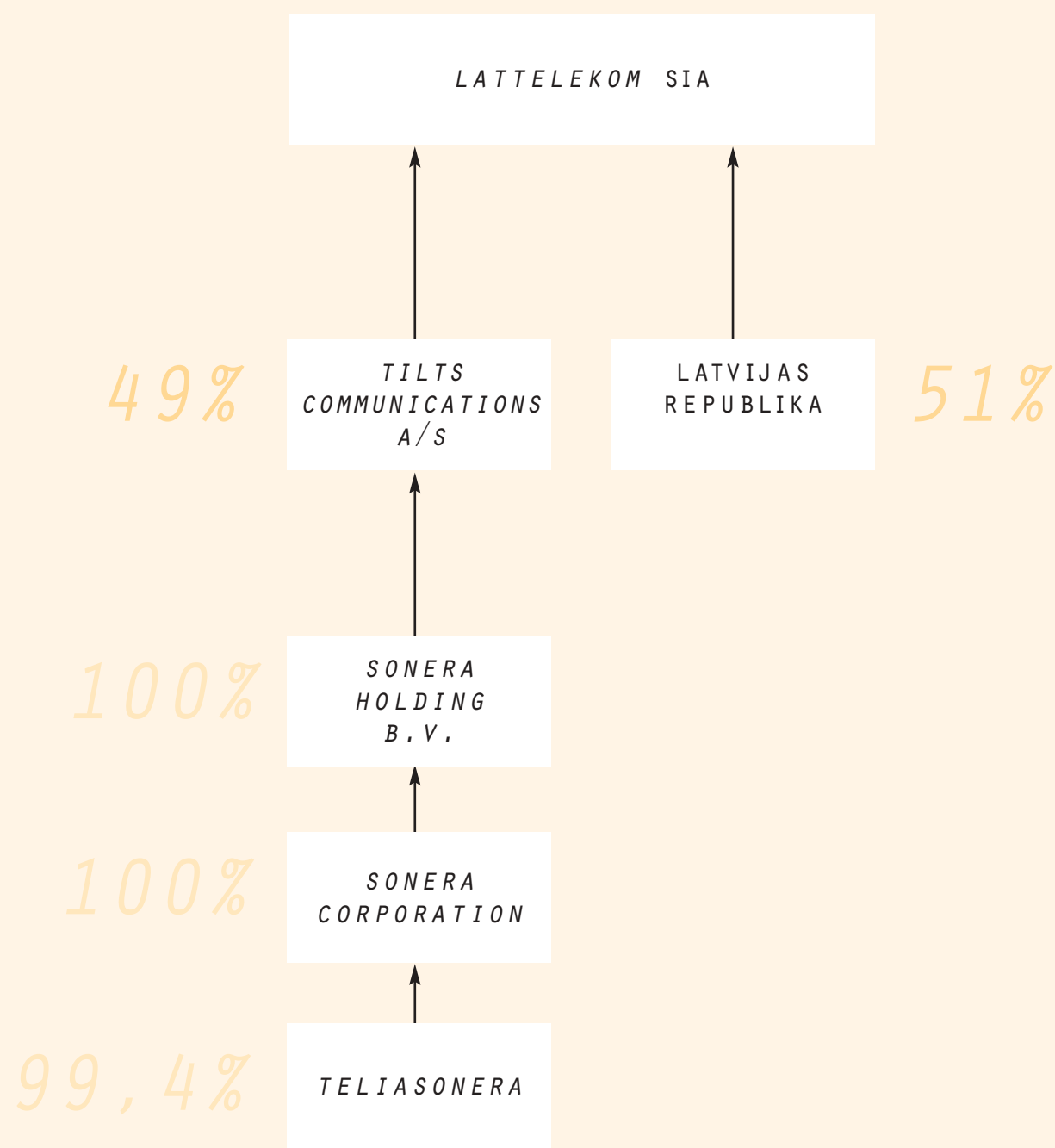
Lēna Suhonena,
Lattelekom izpilddirektore

Uzņēmums *Lattelekom* sniedz telekomunikāciju pamatpakalpojumus, datu pārraides, līniju nomas, interneta un informācijas tehnoloģijas pakalpojumus. *Lattelekom* piedāvā arī integrētus informācijas tehnoloģijas un telekomunikāciju risinājumus gan uzņēmumiem un valsts institūcijām, gan privātiem klientiem.

2002. gads bija pēdējais gads, kad uzņēmumam *Lattelekom* bija monopoltiesības fiksēto balss telefonijas pakalpojumu, nomāto līniju un taksofonu pakalpojumu sniegšanai. Datu, interneta un informācijas tehnoloģijas pakalpojumus *Lattelekom* jau ilgāku laiku sniedz konkurences apstākļos, turklāt arī balss telefonijas pakalpojumu jomā *Lattelekom* darbojas konkurences apstākļos ar mobilo telekomunikāciju tīklu operatoriem.

Pārskata gadā *Lattelekom* galvenā uzmanība bija veltīta uzņēmuma attīstībai, lai sagatavotos telekomunikāciju tirgus liberalizācijai. Paveiktais darbs liecina, ka uzņēmums ir gatavs strādāt konkurences apstākļos.

Uzņēmums *Lattelekom* savlaicīgi sāka gatavoties fiksēto telekomunikāciju tirgus liberalizācijai, bet īpaši nozīmīgs darbs tika paveikts 2002. gadā. Lai arī *Lattelekom* ir ieguvis stabila un veiksmīga uzņēmuma reputāciju un vairākās jomās, piemēram, interneta un datu pakalpojumu sniegšanā, jau ilgāku laiku strādā konkurences apstākļos, uzņēmumā tika izstrādāta un ieviesta jauna korporatīvā stratēģija, kas nosaka *Lattelekom* darbības prioritātes ilgtermiņā.

Lattelekom galvenais uzdevums ir saglabāt līdera pozīcijas tirgus liberalizācijas apstākļos, izmantojot esošo tirgus potenciālu un uzkrāto pieredzi. Tas tiks panākts, izstrādājot plašu pakalpojumu piedāvājumu, uzlabojot produktu kvalitāti, kā arī sekmējot klientu attiecību vadību.

Lattelekom panākumi ir atkarīgi no tā, cik veiksmīga un efektīva ir klientu apkalpošana, klientu vajadzību izziņāšana un spēja piedāvāt šīm vajadzībām atbilstošus pakalpojumus. Tāpēc 2002. gadā tika apzinātas dažādu klientu grupu vajadzības, kā arī veiktas organizatoriskas izmaiņas, lai lielāku uzmanību varētu pievērst dažādu klientu grupu apkalpošanai.

Lattelekom turpinās telekomunikāciju tīkla modernizāciju Latvijas laukos. Arī turpmākajos gados nozīmīgākā investīciju daļa tiks piešķirta tīkla ciparizācijai, un tas palīdzēs nodrošināt mūsdienīgu datu pakalpojumu pieejamību visā valstī. Tas ir būtisks priekšnoteikums pakalpojumu sniegšanai pašvaldībām un iedzīvotājiem, kā arī nozīmīgs solis informācijas sabiedrības attīstībā.

Gatavojoties konkurencei, tika noskaidrotas tās uzņēmējdarbības jomas, kurām *Lattelekom* jāpievērš lielākā uzmanība. Lai uzņēmums galveno uzmanību varētu pievērst klientu apkalpošanai un to pilnveidot, tika uzlabota resursu sadalījuma efektivitāte — atsevišķas uzņēmuma darbības atbalsta funkcijas nodotas ārpakalpojumu sniedzējiem, samazinātas izmaksas, optimizēts darbinieku skaits un veikti citi pasākumi. Uzņēmuma darbības efektivitātes uzlabošana turpināsies arī 2003. gadā.

Personāla vadība

Uzņēmuma panākumi ir atkarīgi no darbinieku zināšanām, profesionalitātes, spējām un motivācijas strādāt uzņēmuma labā. Laikā, kad beidzas *Lattelekom* monopolitātes termiņš un fiksēto telekomunikāciju tirgus tiek liberalizēts, ir svarīgi nodrošināt uzņēmuma ilgtermiņa attīstību, kas balstīta uz kompetentiem un lojāliem darbiniekiem, tāpēc 2002. gadā *Lattelekom* izstrādāja jaunu uzņēmuma personāla stratēģiju.

Pēc tirgus liberalizācijas pieprasījums pēc darbaspēka telekomunikāciju nozarē palielināsies, un tāpēc, lai uzņēmums varētu noturēt profesionālākos darbiniekus, *Lattelekom* pilnveidoja darbinieku atalgojuma sistēmu, kas ilgtermiņā nodrošinās atbilstošu un konkurētspējīgu atalgojumu.

Pārskata gadā tika noteikti principi, pēc kuriem *Lattelekom* finansiāli atbalstīs darbinieku akadēmiskās izglītības iegūšanu, tādā veidā sekmējot uzņēmumam svarīgu darbinieku kompetenču pilnveidošanu. Tik lielā uzņēmumā kā *Lattelekom* svarīga nozīme ir vidējā līmeņa vadītājiem, tāpēc vairāk nekā 100 vidējā līmeņa vadītāju tika apmācīti pēc īpašas vadības attīstības programmas “Sinerģija 2”.

I N F O R M Ā C I J A S S A B I E D R Ī B A

Lattelekom ir viens no pirmajiem uzņēmumiem, kas apzinājās, ka nepieciešams sekmēt informācijas sabiedrības veidošanu Latvijā, un jau pirms vairākiem gadiem sāka aktīvi piedalīties šajā procesā. Šobrīd informācijas sabiedrības veidošana ir svarīga valsts attīstības prioritāte – Saeima pieņēmusi vairākus likumus, valdība apstiprinājusi e-pārvaldes koncepciju, turpinās valsts nozīmes informācijas sabiedrības projektu izstrāde.

Informācijas sabiedrība ir vairāku savstarpēji saistītu elementu kopums – balss un datu pārraides infrastruktūra, pakalpojumi, mūsdienīgi valsts iestāžu un uzņēmumu pakalpojumi, ko šīs iestādes un uzņēmumi sniedz saviem klientiem internetā vai pa tālruni, kā arī iemaņas mūsdienīgas tehnoloģijas izmantošanā un motivācija iekļauties informācijas sabiedrībā.

Informācijas sabiedrības sekmīgai veidošanai ir nepieciešama mūsdienīga telekomunikāciju infrastruktūra, tāpēc *Lattelekom* 2002. gadā turpināja telekomunikāciju tīkla modernizāciju un informācijas sabiedrības projektu īstenošanu vairākos Latvijas rajonos, lai vienotā datu pārraides tīklā savienotu rajona pašvaldības un izglītības iestādes. Šīs iestādes ieguva elektroniskās saziņas un vienotu datorprogrammu izmantošanas iespēju, kā arī ātrgaitas interneta pieslēgumu, ko izmanto, piemēram, elektroniskiem norēķiniem un neierobežotai interneta resursu lietošanai.

Lattelekom piedāvā dažādus pakalpojumu risinājumus telekomunikāciju infrastruktūrai, lai iedzīvotājiem būtu iespēja izmantot valsts un pašvaldības institūciju un uzņēmumu piedāvātos pakalpojumus. Populārākie pakalpojumu veidi ir tālruņa līnija un interneta pieslēgums. *Lattelekom* ir līderis interneta pieslēgumu skaita ziņā Latvijā. Interneta pieslēgums ir kļuvis par populāru pakalpojumu veidu informācijas sabiedrības pakalpojumiem. Pārskata gadā uzņēmums sācis sadarbību ar vairākām valsts iestādēm un pašvaldībām, lai nodrošinātu to sniegto pakalpojumu pieejamību arī pa tālruni un internetā. Spilgts piemērs ir informatīvais uzziņu dienests *Eivoinfo* – piezvanot pa tālruni, iedzīvotāji var iegūt informāciju par Eiropas Savienību.

2002. gadā *Lattelekom* turpināja pilnveidot savus informācijas sabiedrības pakalpojumus – Uzziņu dienestu *118*, interneta izsoļu vortālu *Perc.lv*, interneta veikalu *ApolloPlaza* un *Apollo* interneta portālu. Uzņēmums *Lattelekom* nodrošina arī iespēju saņemt rēķinu par telekomunikāciju pakalpojumiem elektroniskā veidā.

Lai arī šobrīd jau ir pieejami daudzveidīgi pakalpojumi, kas veicina informācijas sabiedrības veidošanos, ir jāpilnveido arī iedzīvotāju iemaņas un motivācija šo pakalpojumu izmantošanai. *Lattelekom* 2002. gadā organizēja interneta dienas Ventspilī, Saldū, Alūksnē un citās Latvijas pilsētās. Interneta dienās to apmeklētāji var bez maksas sērfot internetā un uzzināt par interneta piedāvātajām iespējām un to pielietojumu.

Svarīgs informācijas sabiedrības priekšnoteikums ir tās sniegto iespēju pieejamība ikvienam sabiedrības loceklim, tāpēc 2002. gadā *Lattelekom* sadarbībā ar krīzes centru “Skalbes” Latvijas internātskolās ir uzstādījis īpašus brīvas piekļuves tālruņa aparātus, lai bērni un pusaudži, kas nonākuši krīzes situācijā, varētu bez maksas izmantot uzticības tālruņa līniju un saņemt nepieciešamo palīdzību.

Lattelekom ir iesaistījies arī Eiropas Savienības atbalstītā projektā *THINK (Towards Handicaped Integration Negotiation Knowledge)*, lai, izmantojot mūsdienīgu telekomunikāciju un informācijas tehnoloģijas iespējas, sniegtu atbalstu cilvēkiem ar kustību traucējumiem un palīdzētu viņiem integrēties sabiedrībā.

Kopējais tālruņa līniju skaits 2002. gada beigās bija 701 211, un tas ir par 2,8% mazāk nekā pirms gada. Tālruņa līniju skaita samazināšanās iemesli ir izskaidrojami ar mobilo telekomunikāciju tirgus strauju attīstību un arvien plašāku biroja centrāļu izmantošanu iestādēs un uzņēmumos. Pārskata gada beigās uz 100 iedzīvotājiem bija 30,1 tālruņa līnija, un tas ir par 2% mazāk nekā 2001. gadā. Ciparu tīklam ir pieslēgts 83,2% tālruņa līniju (2001. gadā – 68,6%).

Pārskata gadā kopējās izejošo sakaru plūsmas apjoms bija par 6,1% mazāks nekā 2001. gadā. Par 13,9% palielinājās sarunu minūšu skaits ar mobilā tālruņa abonentiem.

ISDN pakalpojumi. 2002. gadā turpinājās ISDN pakalpojumu pilnveidošana. Uzņēmumiem tika piedāvāti jauni ISDN pakalpojumi – *Komforta ISDN*, *Klasiskais ISDN*, *Mobilais ISDN* un privātiem klientiem – *Mājas ISDN*. Pārskata gadā ISDN pakalpojumu lietotāju skaits pieauga par 38%, un tos lieto gan uzņēmumi (pieaugums par 32%), gan privātie klienti (par 121%).

Taksofoni. 2002. gadā *Lattelekom* taksofonu skaits palielinājās par 3,6% un sasniedza 3 988. Pārskata gada vidū skolās un citās iestādēs *Lattelekom* sāka uzstādīt brīvas piekļuves tālruņa aparātus, no kuriem var zvanīt uz bezmaksas tālruņa numuriem un operatīvajiem dienestiem. *Lattelekom* ir 91% čipkaršu taksofonu, 6% kombinēto taksofonu, kuros par sarunām var norēķināties gan ar monētām, gan ar čipkartēm, kā arī 3% brīvas piekļuves tālruņa aparātu. Taksofonos par tālruņa sarunām ir iespējams norēķināties arī ar *VISA* un *EuroCard/MasterCard* kredītkartēm un *Zvanu kartēm*.

Tā kā pieauga mobilo tālruņu lietotāju skaits, tika pārdots par 22% telekaršu mazāk nekā pērn. Pārskata gadā kopējais sarunu ilgums no taksofoniem bija par 23% mazāks nekā 2001. gadā, savukārt, zvanot uz taksofoniem, kopējais sarunu ilgums bija par 22% mazāks nekā pirms gada.

Zvanu karte. *Lattelekom* turpina piedāvāt pakalpojumu *Priekšapmaksas zvanu karte (Zvanu karte)*. Izmantojot *Zvanu karti*, par sarunu norēķinās kartes īpašnieks, nevis tālruņa līnijas abonents, un to var izmantot sarunām Latvijā un ārvalstīs. 2002. gada beigās *Zvanu karti* varēja izmantot 37 valstīs.

2002. gadā pārdoto *Zvanu karšu* skaits samazinājies par 39%, savukārt ar *Zvanu karti* veikto sarunu kopējais minūšu skaits samazinājies par 23%.

Bezmaksas un paaugstinātas maksas tālruņa pakalpojumi. 2002. gadā par 24% pieauga kopējais sarunu ilgums ar bezmaksas tālruņa numuru (tālruņa numuri, kas sākas ar cipariem 800) abonentiem. Šos tālruņa numurus *Lattelekom* piedāvā abonēt uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām, kuras tos izmanto klientu apkalpošanas uzlabošanai, pasūtījumu un informācijas saņemšanai. Arvien vairāk uzņēmumu Latvijā izmanto šo pakalpojumu, un 2002. gadā bezmaksas tālruņa numuru skaits ir pieaudzis par 29%.

Pārskata gadā kopējais sarunu ilgums ar paaugstinātas maksas tālruņa numuru (tālruņa numuri, kas sākas ar cipariem 900 un 909) abonentiem ir samazinājies par 8%. *Lattelekom* klienti paaugstinātas maksas tālruņa numurus izmanto informatīvu un izklaides pakalpojumu sniegšanai, kā arī ziedojumu vākšanai.

Tālruņa papildpakalpojumi. Ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvara pieaugums ļauj arvien lielākam klientu skaitam izmantot *Lattelekom* piedāvātos tālruņa papildpakalpojumus, sūtīt un saņemt faksa ziņojumus un lietot internetu. No tālruņa papildpakalpojumiem klientu vidū vispopulārākie ir *Balss pasta* grupas pakalpojumi. 2002. gadā to lietotāju skaits pieauga par 12,6%, savukārt *Tālrunis plus* grupas papildpakalpojumu lietotāju skaits palielinājās par 39%.

Tarifu plāni. *Lattelekom* saviem klientiem piedāvā vairākus tarifu plānus. Ir izveidots īpašs tarifu plāns klientiem, kuri bieži zvina mobilā tālruņa abonentiem (*Publiskais*), darījumu partneriem uz vienu noteiktu vai vairākām valstīm (*Starptautiskais tarifu plāns*, *Biznesa tarifu plāns starptautiskajām sarunām*), kā arī taupības tarifu plāns *Izvēle Nr.1*.

D A T U P A K A L P O J U M I

Datu pakalpojumu sniegšana ir svarīgs uzņēmuma *Lattelekom* darbības virziens. 2002. gads uzņēmumam *Lattelekom* bija ļoti nozīmīgs, jo uzņēmums datu pārraides pakalpojumus sāka sniegt arī klientiem Lietuvā un Igaunijā. Šajās valstīs *Lattelekom* ir saņēmis licences datu pārraides pakalpojumu sniegšanai un izveidojis filiāles klientu apkalpošanas atbalstam.

Lattelekom radīja iespēju klientiem Baltijā nodrošināt vienotu datu pārraides pakalpojumu bāzi – *Baltic Network Services*. Balstoties uz *IP VPN (Internet Protocol Virtual Private Network)* tehnoloģiju, *Lattelekom* piedāvā daudzveidīgus datu pārraides risinājumus un atbilstoši nepieciešamajam datu pārraides ātrumam un datu lietojumu specifikai klientiem sniedz iespēju izvēlēties piemērotākos datu pārraides pakalpojumus.

Pakalpojumu sniegšana Lietuvā un Igaunijā ir loģisks *Lattelekom* attīstības solis, jo arvien vairāk uzņēmumu paplašina savu darbību visās Baltijas valstīs un veidojas kopēja Baltijas valstu ekonomiskā un uzņēmējdarbības telpa. *Lattelekom* datu pakalpojumus Lietuvā un Igaunijā sniedz sadarbībā ar saviem partneriem.

Pārskata gadā datu pārraides pakalpojumu sniegšanai *Lattelekom* ieviesa jaunu bezvadu risinājumu *Radio DSL*, kas vietās, kur *ADSL (Asymmetric Digital Subscriber Line)* tehnoloģijas pielietošana nav racionāla, sniedz iespēju izmantot līdzvērtīgus datu pārraides pakalpojumus. *ADSL* tehnoloģija un *Radio DSL* risinājuma izmantošana nodrošina *DSL* pakalpojumu pieejamību gandrīz visās Latvijas pilsētās un lauku rajonos.

2002. gadā turpinājās strauja *ADSL* tehnoloģijas pakalpojumu attīstība. *ADSL* lietotāju skaits pieauga 3,1 reizi un gada beigās sasniedza gandrīz 10 tūkstošus.

2002. gadā pieprasīti bija arī citi *Lattelekom* piedāvātie datu pārraides pakalpojumi. Pirms diviem gadiem izveidotā datorcentra noslodze sasniedz gandrīz 100%, bet 3,5 reizes pieaudzis to uzņēmumu skaits, kuri izmanto datu pakalpojumu *Vienotais biznesa tīkls* jeb *IPVPN*.

Lattelekom turpināja piedāvāt arī tradicionālos datu pārraides pakalpojumus – *Ciparu nomātā līnija*, *Biroju savienošana*, *Frame Relay*, *X.25* un citus. Šos pakalpojumus izmanto uzņēmumi ar plašu filiāļu tīklu, kuriem datu pārraides ātruma, kvalitātes un drošības ziņā ir īpaši augstas prasības. 2002. gadā tradicionālo datu pārraides pakalpojumu pieslēgumu skaits pieauga par 3%.

Lattekom sniedz interneta pakalpojumus, izmantojot preču zīmi *Apollo*, kas tika izveidota 1997. gadā. *Apollo* jau kopš izveidošanas strādā konkurences apstākļos. *Apollo* darbības jomas ir interneta piekļuves pakalpojumu, interneta satura un *on-line* pakalpojumu sniegšana.

2002. gadā turpinājās interneta pakalpojumu tirgus attīstība Latvijā. Palielinājās pieprasījums pēc pastāvīgiem interneta pieslēgumiem, un 3,3 reizes pieauga *Apollo* pastāvīgo interneta pieslēgumu skaits. Lai gan strauji auga pastāvīgo interneta pieslēgumu tirgus Latvijā, par 11% palielinājās arī *Apollo* iezvanpieejas minūšu skaits.

Pārskata gadā *Lattekom* izveidoja interneta pakalpojumu nelieliem uzņēmumiem – *Starta DSL* un arvien lielāku popularitāti ieguva pakalpojums privātiem lietotājiem – *Mājas DSL*. Tas ir izskaidrojams ar pakalpojuma abonēšanas maksas samazināšanu par vairāk nekā 20%, kā arī jaunām iespējām, ko sniedz *Pakalpojumu izvēles logs*.

Gada otrajā pusē viesnīcā *Reval Hotel Latvija* uzņēmums *Lattekom* atklāja Latvijā pirmo publiski pieejamo bezvadu interneta telpu ar ātrgaitas bezvadu piekļuvi internetam portatīvo datoru, plaukstdatoru un citu mobilo iekārtu lietotājiem.

Līdz ar interneta pakalpojumu tirgus attīstības tendencēm *Apollo* starptautiskā interneta kapacitāte tika palielināta līdz 68 megabitiem sekundē – tas ir gandrīz divreiz vairāk nekā citu Latvijas interneta pakalpojumu sniedzēju komerciāliem nolūkiem piedāvātā jauda. Tika izveidots arī jauns *Apollo* datoru centrs operatīvai interneta darbības pārraudzībai un kvalitātes kontrolei.

2002. gadā *Apollo* izveidoja jaunu elektroniskā pasta sistēmu, kuru izmanto vairāk nekā 200 000 reģistrētu lietotāju. *Apollo* izveidoja arī vairākus jaunus interneta pakalpojumus – paaugstinātas drošības interneta pieslēgumu *Apollo Ultra DSL Drošība*, kā arī pakalpojumu *Apollo Easy Web*, kas pat amatierim ļauj izveidot uzņēmuma mājas lapu internetā, un citus pakalpojumus.

Interneta pakalpojumu tirgus tālākai attīstībai ir nepieciešams pilnveidot arī interneta saturu, tāpēc *Apollo* 2002. gadā aktīvi strādāja šajā jomā un *Apollo* interneta portālam pievienoja jaunas aktuālas sadaļas. Tika izveidota multimediju krātuve *Apollo Mājas portāls*, kurā skatāmas mākslas un dokumentālas filmas, videoklipi un cita multimediju informācija. *Apollo* portāla apmeklētāju skaits 2002. gada nogalē sasniedza 60 000 nedēļā.

Trīs reizes ir pieauguši *Apollo* ieņēmumi no reklāmas internetā, un šāds pieaugums ļauj saglabāt līdera pozīciju interneta reklāmas tirgū.

2002. gadā par 50% pieauga interneta veikala *ApolloPlaza* tirdzniecības apjoms (pirkumu skaits pieauga par 59%, apmeklētāju skaits – par 75%). Savukārt interneta izsoļu vortāla *Perc.lv* klientu skaits pieauga par 20%, darījumu apjoms – par 30%.

Lai nodrošinātu sakaru plūsmas un pakalpojumu apmaiņu ar ārvalstu un citiem Latvijas telekomunikāciju operatoriem, uzņēmums *Lattelekom* jau kopš 1993. gada veido telekomunikāciju tīkla infrastruktūru. Līdz ar Latvijas fiksēto telekomunikāciju tirgus liberalizāciju paredzams, ka šai darbības jomai būs vēl lielāka nozīme uzņēmuma darbībā.

Desmit gadu darbības laikā *Lattelekom* ir ieguvis uzticama, profesionāla sadarbības partnera un veiksmīga uzņēmuma reputāciju ne tikai Latvijas, bet arī ārvalstu telekomunikāciju operatoru vidū.

Paplašinoties telekomunikāciju tirgum Latvijā, pieaug arī to uzņēmumu skaits, kas nodarbojas ar telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanu. Šo uzņēmumu sekmīgai darbībai nepieciešama sakaru plūsmas apmaiņa ar citiem telekomunikāciju operatoriem, un šī samērā specifiskā un sarežģītā darbības joma ietver savstarpējas savienošanas infrastruktūras izveidošanu, ienākošo, izejošo un tranzīta sakaru plūsmas nodrošināšanu, sakaru plūsmas maršrutēšanu un sakaru kanālu rezervēšanu.

2002. gadā *Lattelekom* sekmīgas darbības rezultātā no ārvalstīm ienākošās balss sakaru plūsmas apjoms palielinājās par 6,5%, bet kopējais sakaru plūsmas apgrozījums ar iekšzemes telekomunikāciju operatoriem palielinājās par 5,4%.

2002. gadā tika ierīkoti optiskā kabeļa savienojumi ar alternatīvajiem operatoriem kaimiņvalstīs Lietuvā un Igaunijā, un tuvojās noslēgumam otra optiskā savienojuma izbūve ar *Lietuvos Telekomas* tīklu Lietuvā.

Strauja attīstība 2002. gadā notika Latvijas starptautiskā interneta pakalpojumu tirgū, un *Lattelekom* šajā jomā saglabāja pārlicinošas līderpozīcijas. 2002. gadā *Lattelekom* starptautiskā interneta jauda pārsniedza balss sakaru plūsmas pārraides jaudu, turklāt salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu tā bija divreiz lielāka un sasniedza 213 megabitus sekundē. *Lattelekom* ieņem ievērojamu šī tirgus daļu arī Lietuvā.

Lai *Lattelekom* arī turpmāk saglabātu augstu konkurētspēju piesātināta tirgus apstākļos, uzņēmums pabeidza jaunākajām tirgus prasībām atbilstošas starpoperatoru norēķinu sistēmas ieviešanas pirmo kārtu.

Lattelekom sniedz informācijas tehnoloģijas (IT) pakalpojumus, izmantojot *Verdi Informācijas sistēmas un konsultācijas (Verdi)* preču zīmi, kas izveidota 2001. gadā. *Lattelekom* ir vairāku gadu pieredze IT pakalpojumu sniegšanā – tā uzkrāta, veidojot un attīstot uzņēmuma IT sistēmas deviņdesmitajos gados un sniedzot pakalpojumus ārējiem klientiem.

Verdi sniedz plaša spektra IT pakalpojumus, biznesa konsultācijas uzņēmuma resursu un klientu attiecību pārvaldības jomā, kā arī veic specializētu programmatūru izstrādi un sistēmu integrāciju.

2002. gadā *Verdi* parakstīja sadarbības līgumu ar *IBM* par tā ražotās datortehnikas apkalpošanu visā Latvijā, kas ļauj *Verdi* paplašināt savu pakalpojumu piedāvājumu, iekļaujot tajā arī pasaulē lielākā IT uzņēmuma ražotās tehnikas apkalpošanu. *Verdi* kompetenci un augsto profesionalitāti apliecina arī noslēgtie sadarbības līgumi ar *Cisco Systems*, *Hewlett Packard*, *Microsoft*, *Novell*, *Siebel*, *SAP*. *Verdi* veiksmīgi sadarbojas ar tādiem uzņēmumiem kā *3M*, *Alcatel*, *Canon*, *Genesys*, *Oracle*, *Sharp*, *Siemens*, *SmallWorld* u.c.

Verdi klientu vidū ir Latvijas lielākās bankas, uzņēmumi un iestādes, to vidū *Hansabanka*, *Latvijas Unibanka*, *Latvijas Krājbanka*, *Pareks banka*, *Latvijas Gāze*, *Latvenergo*, ziņu aģentūra *LETA*, Latvijas Lauku atbalsta dienests, kā arī vairākas ministrijas un Saeima.

Pārskata gadā *Verdi* ir īstenojis daudzus veiksmīgus projektus. Gada nogalē tika atklāts šobrīd Latvijā plašākais un mūsdienīgākais datu centrs, kas garantē gandrīz neierobežotu datu pārraides ātrumu un augstu datu drošību. Tas būs atbilstoši Lielbritānijas datu centru un banku drošības augstajiem standartiem.

Verdi ir īstenojis līdz šim vērienīgāko projektu datortehnikas piegādes jomā. Šis projekts apliecināja *Verdi* kā drošu sadarbības partneri – kopā ar uzņēmumiem *MicroLink Systems* un *BIT* *Verdi* uzvarēja konkursā par datortehnikas piegādi un tās garantijas apkalpošanu skolām visā Latvijā. *Verdi* uzdevumos ietilpa datortehnikas piegāde, loģistika un servisa nodrošināšana, iesaistot palīdzības dienestu un lietotāju atbalsta inženierus.

Nozīmīgs projekts bija arī 2002. gadā Rīgā notikušās NATO kandidātvalstu vadītāju tikšanās nodrošināšana ar IT pakalpojumiem – datortehnikas piegāde un palīdzības dienesta darba organizēšana.

Verdi ir pazīstams arī ārpus Latvijas – pārskata gadā veiksmīgi īstenots projekts Kazahstānā, kur *Verdi* speciālistu vadībā telekomunikāciju uzņēmumā *Kazakhtelecom* tika ieviesta SAP R/3 sistēma un sniegtas konsultācijas par loģistikas sistēmas optimizāciju.

Verdi, sekojot nozares attīstības tendencēm pasaulē, izstrādāja jaunu produktu – darbības vadības sistēmu *Trinity*, kas atvieglo uzņēmumu datortīklu pārvaldību.

Lattelekom sniegtie operatoru centru pakalpojumi ir vieni no mūsdienīgākajiem ne tikai Baltijas valstīs, bet arī visā Baltijas jūras reģionā. *Lattelekom* ir četri operatoru centri, kas atrodas Rīgā, Rēzeknē, Cēsīs un Liepājā, un tie ir integrēti vienotā platformā, kas ļauj operatoru pakalpojumus vairākiem centriem sniegt vienlaikus.

2002. gadā kopējais operatoru centru apkalpoto zvanu skaits bija 12,9 miljoni, un tas ir par 6,5% mazāk nekā 2001. gadā. Apkalpoto zvanu skaita samazināšanās ir skaidrojama ar pakalpojuma *Maksā otra* puse automatizāciju, kā arī ar to, ka 2002. gadā no visām tālruņa līnijām bija iespējams veikt starptautiskās un iekšzemes tālrunas bez operatora starpniecības.

Uzņēmums sniedz tālruņa uzziņu pakalpojumus, izmantojot Uzziņu dienesta 118 preču zīmi. Uzziņu dienests 118 ir populārākais uzziņu dienests Latvijā, un tā pakalpojumi aizņem apmēram 75% no informatīvo pakalpojumu tirgus.

Uzziņu dienests 118 ne tikai sniedz uzziņas pa tālruni, bet arī dažādus papildpakalpojumus un savā mājas lapā www.118.lv, kas ir apmeklētākā informatīvā mājas lapa Latvijā, piedāvā interneta uzziņas. Tiek izdoti arī tālruņu katalogi. Uzziņu dienesta pilnveidošanas un veiksmīgas sadarbības ar partneruzņēmumiem rezultātā 2002. gadā zvanu skaits uz Uzziņu dienestu 118 pieauga par 10%.

Uzņēmumam *Lattelekom* pārorientējoties uz klientu apkalpošanu pa tālruni, pieauga arī operatoru centru nozīme. 2002. gadā zvanu skaits uz *Lattelekom* Klientu apkalpošanas dienestu 800 8040 mēnesī sasniedza 120 000. 2002. gadā *Lattelekom* ieviesa arī tālruni 800 7777 biznesa klientu apkalpošanai.

2002. gadā pieauga pieprasījums pēc *Lattelekom* operatoru centru sniegtā pakalpojuma *Telebalsošana*, ko bieži izmanto plašsaziņas līdzekļi, īpaši televīzijas sabiedrības. Apkalpoto zvanu skaits bija divas reizes lielāks nekā 2001. gadā, kad šis pakalpojums tika piedāvāts testa režīmā.

Pieaugot klientu apkalpošanas nozīmei uzņēmumu darbībā, palielinās arī operatoru centru pakalpojuma *Telemārketing*s izmantošana – apkalpoto zvanu skaits 2002. gadā pieauga divas reizes, palielinājās arī šī pakalpojuma izmantotāju skaits.

2002. gadā operatoru centri iesaistījās arī vairākos pašvaldību projektos par operatoru centru risinājumiem pašvaldību vajadzībām. Sākts darbs pašvaldību informatīvo līniju un iedzīvotāju apkalpošanā, izmantojot *Lattelekom* operatoru centru pakalpojumus.

Operatoru centri nodrošina arī tradicionālos pakalpojumus – iekšzemes un starptautisko tālrunu savienošanu, starptautiskās uzziņas, telekonferences savienošanu, bojājumu pieteikšanu, pakalpojumu *Maksā zvana saņēmējs* un citus.

2002. gadā klientiem tika piedāvāti arī jauni operatoru centru pakalpojumi – *118 mobilā uzziņa*, *Balss izziņa*, kā arī *118 tiešais savienojums* mobilā tīkla operatora *Latvijas Mobilais Telefons (LMT)* klientiem.

2002. gadā *Lattelekom* kapitālieguldījumu apjoms bija 57,1 miljons latu. Kopš uzņēmuma dibināšanas 1994. gadā kopumā ir veikti kapitālieguldījumi 462 miljonu latu apmērā. Pārskata gadā lielākā daļa no kapitālieguldījumiem – 45,3 miljoni latu – ir investēti telekomunikāciju tīkla modernizācijā.

Saskaņā ar 1994. gadā noslēgto Jumta līgumu *Lattelekom* turpināja telekomunikāciju tīkla infrastruktūras modernizāciju.

Telekomunikāciju tīkla attīstības pamatā ir tā modernizācija un paplašināšana, tālruņa līniju pieslēgšana ciparu tīklam, jaunu pakalpojumu un tehnoloģijas ieviešana, kā arī pakalpojumu kvalitātes uzlabošana. Lai varētu turpināt tālruņa līniju pārslēgšanu uz ciparu tīklu, pārskata gadā tika paplašināta vairāku ciparu centrāļu ietilpība un uzlabota to programmatūra.

Monopolstāvokļa pēdējā gadā *Lattelekom* īpašu uzmanību veltīja telekomunikāciju tīkla modernizācijai lauku rajonos. 2002. gadā telekomunikāciju tīkla modernizācija tika veikta 84 apdzīvotās vietās Latvijā un ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars sasniedza 83,2%. Tas ir nozīmīgs pieaugums salīdzinājumā ar iepriekšējā gada 68,6%, turklāt vēl pirms diviem gadiem ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars bija tikai 52,2%.

Lielākajās Latvijas pilsētās visas tālruņa līnijas ir pieslēgtas ciparu tīklam. Gada beigās 17 rajonos no 26 Latvijas rajoniem ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars pārsniedza 50% (2001. gadā šāds ciparizācijas līmenis bija tikai 6 rajonos). Visaugstākais ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars ir Rīgas (99,6%), Ogres (96,5%), Jelgavas (87,9%), Aizkraukles (85,6%), Daugavpils (85,0%), Ventspils (84,4%) un Kuldīgas (83,5%) rajonā.

Telekomunikāciju tīkla modernizācijas rezultātā turpināja samazināties tālruņa līniju bojājumu skaits. 2002. gadā bojājumu skaits samazinājās par 20% – līdz 1,8 bojājumiem uz 100 tālruņa līnijām vidēji mēnesī, un tas atbilst vidējam rādītājam Eiropas valstīs.

Pārskata gadā tika turpināta kabeļu tīkla rekonstrukcija un sakārtošana, lai abonentiem būtu iespējams izmantot mūsdienīgus telekomunikāciju pakalpojumus, piemēram *Ultra DSL*, *Mājas DSL* un citus.

2002. gadā *Lattelekom* turpināja optiskās šķiedras kabeļu tīkla paplašināšanu. Tika izbūvēti 200 kilometri optiskās šķiedras kabeļu, turklāt 15 kilometri no tiem izbūvēti, paplašinot piekļuves tīklu. Tas ļauj nodrošināt lieliem uzņēmumiem, piemēram, bankām, nepieciešamos platjoslas datu pārraides pakalpojumus. Tika turpināta optiskās šķiedras maģistrālā kabeļu tīkla Ziemeļkurzemes un Dienvidkurzemes loka izbūve. *Lattelekom* optiskās šķiedras kabeļu tīkla kopējais garums ir 3 597 kilometri.

SIA *Lattelekom Sakaru Sistēmas* piedāvā integrētus telekomunikāciju un informācijas tehnoloģijas iekārtu un pakalpojumu risinājumus biznesa un privātajiem klientiem. Iekārtas un pakalpojumi tiek pārdoti gan tieši uzņēmumiem, iestādēm un organizācijām, gan arī privātpersonām, izmantojot mazumtirdzniecības veikalus *Teleparks* tīklu, kā arī sadarbībā ar uzņēmumu *Lattelekom*.

Lattelekom Sakaru Sistēmu telekomunikāciju iekārtu piedāvājums ir ļoti daudzveidīgs – tālruņa aparāti, jaudīgas biroja centrāles, datori, biroja tehnika. *Lattelekom Sakaru Sistēmu* speciālisti arī uzstāda šīs iekārtas, pieslēdz tās telekomunikāciju tīklam, apmāca klientus, kā arī veic iekārtu apkalpošanu garantijas laikā un pēc garantijas laika beigām.

Uzņēmuma klientu vidū ir Tieslietu ministrija, Aizsardzības ministrija, Finanšu ministrija, uzņēmums *Sampo Latvija*, *Pareks banka*, *Nordea banka*, *Nelss*, Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūra, Ventspils rajona pašvaldība, Aglonas bazilika, Pasaules Tirdzniecības centrs u.c.

Uzņēmums sadarbojas ar dažādiem Latvijā un ārvalstīs pazīstamiem iekārtu ražotājiem – *Siemens*, *Panasonic*, *Sony*, *Alcatel*, *Canon*, *Toshiba*, *Nokia*, *Microlink*, *IBM*, *Hewlett Packard*, *Olympus*, *VEF*, *Audioline*. Šī sadarbība ļauj veiksmīgi konkurēt savā darbības nozarē Latvijas tirgū ar kvalitatīviem piedāvājumiem, elastīgi reaģējot uz cenu izmaiņām.

Pārskata gadā *Lattelekom Sakaru Sistēmas* turpināja mazumtirdzniecības veikalus *Teleparks* tīkla paplašināšanu. Šobrīd darbojas deviņi *Teleparks* veikali Rīgā un viens Liepājā.

Uzņēmumam *Lattelekom* pieder 23% SIA *Latvijas Mobilais Telefons (LMT)* pamatkapitāla. *LMT* izveidots 1992. gadā, un tas ir pirmais mobilo sakaru operators valstī. Šobrīd *LMT* ir lielākais *GSM* mobilo sakaru tīkla operators Latvijā.

2002. gadā *LMT* abonentu skaits palielinājās par 120 tūkstošiem, un gada beigās tas sasniedza 474 tūkstošus jeb 20,3% no visiem Latvijas iedzīvotājiem.

Pārskata gada beigās *LMT GSM* tīkla pārklājums bija 96,53% valsts teritorijas, nodrošinot iespēju izmantot mobilos sakarus 96,35% iedzīvotāju.

2002. gadā *LMT* vēl vairāk nostiprināja savu līdera pozīciju mobilo telekomunikāciju pakalpojumu tirgū.

Gundars Strautmanis

ir uzņēmuma *Lattelekom* prezidents un Direktoru padomes priekšsēdētājs, Direktoru padomes loceklis kopš uzņēmuma dibināšanas. Strautmaņa kungs ir Rīgas Tehniskās universitātes profesors, Latvijas Darba devēju konfederācijas padomes loceklis, Starptautiskās Telekomunikāciju akadēmijas akadēmiķis un *Junior Achievement Latvia* Direktoru padomes loceklis.

Kristers Nikops

ir bijis Direktoru padomes loceklis no 1994. līdz 1997. gadam un atkārtoti ievēlēts 1998. gadā. Nikopa kungs ir *TILTS Communications A/S* valdes priekšsēdētājs. Kopš 1982. gada viņš strādāja uzņēmumā *Sonera* – sākumā par frekvenču spektra vadītāju, bet vēlāk par galveno inženieri un Radio izpētes biroja vadītāju. No 1986. gada Nikopa kungs ir vadījis uzņēmuma *Sonera* starptautisko darbību, no 1990. gada vadījis ārvalstu telekomunikāciju uzņēmumu pārņemšanu un piedalījies to pārvaldīšanā. 2002. gada maijā viņš aizgāja pensijā un vairs neieņem amatu uzņēmumā *Sonera*.

Ivars Bijņskis

Profesors Ivars Bijņskis ir *Lattelekom* Direktoru padomes loceklis kopš 1994. gada. Bijņska kungs vada Latvijas Universitātes Elektronikas un datorzinātņu institūtu, kā arī zinātnieku grupu, kas pēta moderno telekomunikāciju teorijas un tehnoloģijas jautājumus. Viņš ir arī Latvijas Zinātņu akadēmijas īstenais loceklis un vairāk nekā 160 zinātnisku un tehnisku publikāciju autors.

Olli Ranta

ir Direktoru padomes loceklis kopš 2001. gada. Viņš ir *TeliaSonera* viceprezidents, atbildīgs par Somijas telekomunikāciju tīkla un tehnoloģijas limeni. No 1998. līdz 2000. gadam uzņēmumā *Lattelekom* viņš ieņēma Finanšu direktora amatu.

Timo Sakari Virtanens

Lattelekom Direktoru padomes loceklis kopš 2000. gada. No 2000. gada Virtanena kungs ir *Sonera* Baltijas grupas direktors Helsinkos un atbild par fiksēto telekomunikāciju operatoriem Baltijas valstīs. No 1998. līdz 1999. gadam Virtanena kungs strādāja par izpilddirektoru *Sonera* uzņēmumā Vācijā, pirms tam ieņēma vadošus amatus uzņēmumā *Sonera*.

Janne Ili-Eihe

ir *Lattelekom* Direktoru padomes loceklis kopš 2002. gada marta. Viņš ir uzņēmuma *Sonera* Produktu un pakalpojumu daļas vecākais viceprezidents. No 1999. līdz 2001. gadam viņš ieņēma viceprezidenta amatu *Sonera* Riska kapitāla operāciju daļā, bet no 1998. līdz 1999. gadam bija uzņēmuma *Sonera* viceprezidents *Sonera* Biznesa un privāto klientu apkalpošanas daļā.

Viesturs Šutko

ir *Lattelekom* Direktoru padomes loceklis kopš 2002. gada decembra. Līdz 2003. gada janvārim Šutko kungs bija *R un I DEMO SIA* direktors, bet līdz 1998. gadam bijis Reklāmas un informācijas aģentūras prezidents. No 1995. līdz 1997. gadam viņš ir bijis Latvijas Industriālās bankas valdes loceklis un mārketinga pārvaldes vadītājs. Šobrīd viņš ir arī Ministru prezidenta ārštata padomnieks informācijas sabiedrības jautājumos.

Kārlis Krēslis

ir *Lattelekom* Direktoru padomes loceklis kopš 2002. gada jūlija. Krēslis kungs ir Rīgas Ekonomikas augstskolas asociētais profesors. No 1993. līdz 1997. gadam viņš izstrādāja doktora grādu un vadīja seminārus Apvienotās Karalistes *Lafboro (Loughborough)* Universitātes Informācijas nodaļā.

Anti Koivisto

ir *Lattelekom* Direktoru padomes loceklis kopš 2002. gada marta. Viņš ir *TeliaSonera* biznesa kontrolieris un atbild par fiksēto telekomunikāciju operatoriem Baltijas valstīs. Kopš 1999. gada viņš ir arī *TILTS Communications A/S* izpilddirektors.

Jānis Grēviņš

ir *Lattelekom* Direktoru padomes loceklis kopš 2002. gada jūlija. Grēviņa kungs ir projektu koordinators ASV Ņujorkas štata universitātes *Bufalo* Vadības fakultātē. Latvijā un ASV viņš lasa lekcijas un pēta moderno saziņas līdzekļu nozīmi projektu vadīšanā. No 1998. līdz 2000. gadam bijis konsultants un lektors Rīgas Tehniskās universitātes Rīgas Biznesa institūtā.

Lattelekom SIA Direktoru padome sniedz ziņojumu un koncerna konsolidēto finanšu pārskatu par saimnieciskās darbības gadu, kas beidzās 2002. gada 31. decembrī.

PĀRSKATS PAR UZŅĒMĒJDARBĪBU

2002. gadā uzņēmums *Lattelekom* saglabāja savu pozīciju kā lielākais telekomunikāciju pakalpojumu sniedzējs Latvijā apgrozījuma un klientu skaita ziņā.

2002. gadā *Lattelekom* īpašu uzmanību pievērta telekomunikāciju tīkla modernizācijai lauku rajonos. Gada beigās kopējais ciparu tīklam pieslēgto tālruņa līniju īpatsvars sasniedza 83,2% (2001. gadā – 68,6%). Pārskatā gada beigās 17 rajonos no 26 Latvijas rajoniem ciparu tīklam bija pieslēgta vairāk nekā puse tālruņa līniju (salīdzinājumā – 2001. gada nogalē bija tikai 6 rajoni). Tik strauja telekomunikāciju tīkla modernizācija bija iespējama, pateicoties tam, ka uzņēmums bija ieguldījis ievērojamus līdzekļus telekomunikāciju tīkla attīstībā.

Kopējais tālruņa līniju skaits 2002. gada beigās bija 701 211, un tas ir par 2,8% mazāk nekā iepriekšējā gadā. Tālruņa līniju skaita samazināšanās iemesli bija mobilā telekomunikāciju tirgus straujā attīstība un mūsdienīgu klientu telekomunikāciju iekārtu izmantošana. Pārskata gadā kopējā sakaru plūsma bija par 6,1% mazāka nekā 2001. gadā.

Pārskata gadā *Lattelekom* turpināja attīstīt un pilnveidot *DSL* un *ISDN* grupas pakalpojumus gan privātajiem, gan biznesa klientiem, kā arī ieviest jaunus pakalpojumus un tehnoloģiju. Gada laikā *ISDN* pakalpojumu grupas klientu skaits palielinājās par 38%, bet *DSL* – par 206%.

2002. gadā *Lattelekom* sāka telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanu Lietuvā un Igaunijā, kur uzņēmums darbojas interneta vairumtirdzniecības jomā un sniedz datu pārraides pakalpojumus uzņēmumiem, kuriem ir filiāļu tīkls Baltijas valstīs.

Attīstoties interneta tirgum, 2002. gadā trīs reizes pieauga *Lattelekom* interneta pakalpojumu sniedzēja *Apollo* pastāvīgo interneta pieslēgumu skaits un par 11% – *Apollo* iezvanpieejas minūšu skaits.

Pārskata gadā *Lattelekom* Uzziņu dienests *118* saglabāja pārliecinošas līderpozīcijas informatīvo pakalpojumu tirgū un tā saņemto zvanu skaits palielinājās par 10%.

Lattelekom, izmantojot preču zīmi *Verdi Informācijas sistēmas un konsultācijas*, turpināja sekmīgi darboties informācijas tehnoloģijas pakalpojumu jomā.

PAMATKAPITĀLS

Uzņēmuma *Lattelekom* pamatkapitāls ir LVL 196 281 000, un to veido 196 281 daļa ar katras daļas vērtību LVL 1 000. Pārskata gadā nav reģistrētas nekādas izmaiņas *Lattelekom* īpašnieku sastāvā. *BO VAS Privatizācijas aģentūra* ir Latvijas Republikas kapitāla daļas turētāja, un tās rīcībā ir 100 100 daļas, kas veido 51% no pamatkapitāla. *TILTS Communications A/S* pieder 96 181 daļa jeb 49% no pamatkapitāla. *TILTS Communications A/S* akcionārs bija *Sonera Holding B.V.* ar 100% akciju. Savukārt *Sonera Holding B.V.* ir uzņēmuma *Sonera Corporation* simtprocentīgais meitas uzņēmums, bet 99,4% *Sonera Corporation* akciju pieder *TeliaSonera*.

2001. gadā Direktoru padome ierosināja uzņēmuma B un C daļu atpirkšanu. *Lattelekom* vadība ir sagatavojusi dokumentus šo daļu atpirkšanai, taču galīgais lēmums par šo jautājumu vēl nav pieņemts.

DAĻAS CITĀS UZŅĒMĒJSABIEDRĪBĀS

Lattelekom pieder 23% pamatkapitāla SIA *Latvijas Mobilais Telefons*, lielākajā no abiem mobilo telekomunikāciju pakalpojumu operatori Latvijā, kā arī 100% pamatkapitāla SIA *Lattelekom Sakaru Sistēmas*, kuras pamatdarbība ir klientu telekomunikāciju iekārtu un ar informācijas tehnoloģiju saistītu iekārtu pārdošana un uzturēšana.

Lattelekom koncernam pieder 50% *a/s Pirmais slēgtais pensiju fonds* akciju, taču ar pensiju fonda darbību saistītie riski un ieguvumi attiecas tikai uz pensiju plāna dalībniekiem. *A/s Pirmais slēgtais pensiju fonds* ir lielākais privātais pensiju fonds ne vien Latvijā, bet visās Baltijas valstīs.

DARBĪBAS REZULTĀTI

Ziņas par *Lattelekom* SIA un koncerna darbības finanšu rezultātiem 2002. gadā atrodamas finanšu apskatā no 32. līdz 35. lappusei, kas ir šī ziņojuma sastāvdaļa.

PRIEKŠLIKUMS PAR PEĻŅAS SADALI

Lattelekom Direktoru padome ierosina izmaksāt dividendēs dalībniekiem par 2002. gadu LVL 6,5 miljonus, bet atlikušo sadalāmās peļņas daļu par 2002. gadu (pēc atskaitījumu obligātajās rezervēs izveidošanas) iekļaut uzņēmuma nesadalītās peļņas rezervē.

DIREKTORU PADOMES LOCEKĻI

2002. gadā Direktoru padomes locekļu pienākumus veica:

G. Strautmanis (Direktoru padomes priekšsēdētājs), I. Biļinskis, G. Bērziņš, J. Grēviņš (ievēlēts 2002. gada 6. jūlijā), K. Krēsliņš (ievēlēts 2002. gada 6. jūlijā), V. Šutko (ievēlēts 2002. gada 20. decembrī), K. Nikops, O. Ranta, T. Virtanens, A. Koivisto (ievēlēts 2002. gada 9. martā), J. Ili-Eihe (ievēlēts 2002. gada 9. martā).

Direktoru padomes locekļi T. Pārma un D. Gustafsons atstāja amatu 2002. gada 8. martā, V. Lokenbahs un V. Kulbergs – 2002. gada 5. jūlijā, I. Sāmīte – 2002. gada 11. novembrī, bet G. Bērziņš – 2002. gada 13. decembrī.

Ziņas par Direktoru padomes locekļiem 2002. gadā atrodamas 26. un 27. lappusē.

UZRĀDĀMĀ IEINTERESĒTĪBA

Lattelekom Direktoru padomes locekļiem un viņu ģimenes locekļiem vai viņu pārvaldīšanā esošiem uzņēmumiem nepieder daļas vai daļu opciju līgumi uzņēmumā *Lattelekom* vai tā meitas uzņēmumos. Direktoru padomes locekļiem nav ieinteresētības ar *Lattelekom* saistītos līgumos vai vienošanās, izņemot darījumus, kas ir atspoguļoti finanšu pārskata 25. pielikumā.

DIREKTORU PADOMES ATBILDĪBA SAKARĀ AR GADA PĀRSKATU

Direktoru padome ir atbildīga par koncerna un mātes uzņēmuma finanšu pārskatu sagatavošanu, pamatojoties uz koncerna uzņēmumu sākotnējo grāmatvedības uzskaiti par pārskata gadu. Finanšu pārskatiem patiesi jāatspoguļo koncerna un mātes uzņēmuma finansiālais stāvoklis pārskata gada beigās, darbības rezultāti un naudas plūsma par pārskata gadu.

Direktoru padome apstiprina, ka 2002. gada finanšu pārskatu no 37. līdz 58. lappusei sagatavošanā tika konsekventi izmantotas atbilstošas grāmatvedības uzskaites metodes, kā arī tika izdarīti piesardzīgi vērtējumi un prognozes. Direktoru padome apstiprina, ka tika ievēroti atbilstošie Starptautiskie finanšu pārskatu standarti un finanšu pārskati sagatavoti saskaņā ar darbības turpināšanas principu.

Direktoru padome ir atbildīga par atbilstošu grāmatvedības uzskaiti un pasākumu veikšanu, lai saglabātu koncerna uzņēmumu līdzekļus, atklātu un novērstu krāpšanu un citas neatbilstības.

Saskaņā ar Vadības līgumu, kas noslēgts starp *Lattelekom* SIA un *TILTS Communications A/S*, uzņēmuma ikdienas vadība, darbība, tā līdzekļu izlietošana un pārvalde, personāla politika un apmācība, kā arī uzņēmuma pārstrukturēšana ir deleģēta *TILTS Communications A/S*.

NOZARES REGULĒŠANA

2002. gadā *Lattelekom* darbojās saskaņā ar likumā “Par telekomunikācijām” noteiktajiem pārejas noteikumiem.

Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (SPRK) 2002. gadā izstrādāja un pieņēma vairākus sekundārās likumdošanas aktus – noteikumus, procedūras un lēmumus – par telekomunikāciju uzņēmumu licencēšanu, vispārējo atļauju reģistrēšanu, telekomunikāciju pakalpojumu lietotājiem piedāvājamo nomāto līniju pakalpojumu kopu, telekomunikāciju pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku, radiofrekvenču spektra izmantošanu komercdarbībai telekomunikāciju nozarē, universālā telekomunikāciju pakalpojuma saistībām, telekomunikāciju uzņēmumu ar būtisku ietekmi tirgū.

SPRK pārreģistrēja iepriekšējos gados Satiksmes ministrijas izsniegtās licences un atļaujas, kā arī izsniedza jaunas individuālās licences un reģistrēja vispārējās atļaujas. 2002. gada beigās bija spēkā 32 individuālās licences un 17 vispārējās atļaujas uzņēmējdarbībai telekomunikāciju nozarē, tajā skaitā izsniegtas divas (*LMT* un *TELE2*) individuālās licences *UMTS* mobilo pakalpojumu sniegšanai Latvijā.

SPRK atzina *Lattelekom* SIA par uzņēmumu ar būtisku ietekmi fiksētās balss telefonijas un nomāto līniju telekomunikāciju pakalpojumu tirgū, kā arī līdz ar uzņēmumiem *LMT* un *TELE2* starpsavienojumu pakalpojumu tirgū.

2002. gada 28. decembrī *Lattelekom* tika piešķirta publiskā fiksētā telekomunikāciju tīkla operatora individuālā licence, kas dod tiesības uzņēmumam sniegt telekomunikāciju pakalpojumus visā Latvijas Republikas teritorijā turpmākos 15 gadus (līdz 2017. gada 31. decembrim). Saņemot licenci, *Lattelekom* SIA tika piešķirtas numerācijas un radiofrekvenču lietošanas tiesības, noteiktas saistības universālā telekomunikāciju pakalpojuma sniegšanai un pakalpojumu kvalitātes prasības balss telefonijas pakalpojumiem 2003. gadam, kā arī īpašie nosacījumi par operatora izvēles un operatora iepriekšējās izvēles iespēju ieviešanas termiņiem.

Likuma "Par telekomunikācijām" pārejas noteikumi paredzēja līdzsvarot telekomunikāciju pakalpojumu tarifus, līdz 2002. gada beigām tos tuvinot faktiskajām izmaksām. Pārskata gadā Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija lēmumus par telekomunikāciju pakalpojumu tarifu izmaiņām nepieņēma.

RISKU VADĪBA

Lattelekom ir attīstīts risku vadības process. Uzņēmuma darbība ir pakļauta vairākiem riskiem, ko rada biznesa vide un tirgus, kurā tas strādā. To vidū ir šādi riski: aizvien pieaugoša konkurence telekomunikāciju tirgū no 2003. gada janvāra, politisko, ekonomisko un likumdošanas izmaiņu negatīvā ietekme uz uzņēmuma darbību, valūtas kursa svārstības, kā arī aizvien pieaugoša konkurence darba tirgū.

Lattelekom veic proaktīvas darbības risku vadības jomā, lai pasargātu uzņēmuma personālu, aktīvus un darbību, tā nodrošinot biznesa nepārtrauktību. Darbības nepārtrauktības vadības projektā ir izvērtēta nozīmīgu *Lattelekom* objektu drošība un funkcionalitāte, kā arī ir paredzēta rīcība tādos ārkārtas gadījumos kā ugunsgrēks, plūdi utt.

Lai izvairītos no finansiāliem zaudējumiem, daļa no iespējamiem riskiem ir apdrošināta. Šobrīd *Lattelekom* ir veikta īpašuma, darbības pārtraukuma, civiltiesiskās atbildības un darbinieku apdrošināšana.

Lai nodrošinātu pietiekamu darbības kontroli, koncernā ir ieviestas regulāras atskaišu un plānošanas procedūras. Iekšējā audita funkcija ļauj novērtēt iekšējo kontroļu efektivitāti un uzlabot darbības un pārvaldes procesus.

ŠĶĪRĒJTIESA

2002. gadā turpinājās šķīrējtiesas process starp *TILTS Communications A/S* un Latvijas Republiku par *Lattelekom* kopuzņēmuma dibināšanas Jumta līguma izpildi. 2001. gada rudenī, pusēm vienojoties, šķīrējtiesa lēma par *Lattelekom* iesaistīšanu lietā, kurā pret *Lattelekom* nav vērsti prasījumi. *Lattelekom* Direktoru padome nolēma atzīt šķīrējtiesas jurisdikciju un akceptēt tās lēmumus, kas taisīti par labu *Lattelekom*, tomēr aktīvi neiesaistīties procesā un nenozīmēt *Lattelekom* pārstāvjus lietā. No šķīrējtiesas procesa iespējami izrietošās saistības un riskus attiecībā uz uzņēmuma darbību pašreiz nav iespējams noteikt, jo šķīrējtiesas un citu iespējamo vienošanos rezultāti nav prognozējami. Turklāt visa informācija, kas saistīta ar šķīrējtiesu, nav publiski pieejama un nekādā mērā nav arī ietekmējusi uzņēmuma finansiālā stāvokļa raksturojumu par pārskata gadu.

BŪTISKI NOTIKUMI PĒC PĀRSKATA GADA BEIGĀM

Kopš pārskata gada beigām nav bijuši notikumi, kas būtiski ietekmētu uzņēmuma finansiālā stāvokļa raksturojumu par pārskata gadu, kas beidzās 2002. gada 31. decembrī.

UZŅĒMUMA TURPMĀKĀ ATTĪSTĪBA

Lattelekom galvenais uzdevums ir saglabāt līderpozīcijas tirgus liberalizācijas apstākļos, izmantojot esošo tirgus potenciālu un uzkrāto pieredzi. Tas tiks panākts, izstrādājot plašu pakalpojumu klāstu, uzlabojot produktu kvalitāti, kā arī veltot īpašu uzmanību pašam būtiskākajam – attiecībām ar klientiem.

Lattelekom turpinās telekomunikāciju tīkla attīstīšanu Latvijas laukos. Arī turpmākajos gados nozīmīgākā investīciju daļa tiks piešķirta ciparizācijas un modernizācijas mērķiem. Tas palīdzēs nodrošināt mūsdienīgu datu pakalpojumu pieejamību visā valstī, un tas ir būtisks priekšnoteikums pakalpojumu sniegšanai pašvaldībām un iedzīvotājiem, kā arī nozīmīgs solis informācijas sabiedrības attīstībā.

Klientu vajadzības kļūs aizvien daudzveidīgākas un specifiskākas, tāpēc *Lattelekom* pievērsīs īpašu uzmanību datu un platjoslas pakalpojumu attīstībai, bezvadu piekļuves un digitāla satura nodrošināšanai. *Lattelekom* sadarbosies ar partneruzņēmumiem, lai uzlabotu pakalpojumus, piedāvājot klientiem papildu produktus un iespējas.

Lai īstenotu izvirzītos mērķus, *Lattelekom* turpinās attīstīt uzņēmuma iekšējās kompetences, kas palīdzēs gūt pilnīgu izpratni par klientu vajadzībām un prognozēt tās, kā arī veidot partnerattiecības.

Lai koncentrētu vadības un finanšu resursus jaunu uzņēmējdarbības virzienu attīstībai, *Lattelekom* atteiksies no darbības tādās jomās, kas nav saistītas ar uzņēmuma pamatdarbību vai nav jauno vai atbalsta biznesu sastāvdaļa.

REVIDENTI

Finanšu pārskatu, kas ietverts no 37. līdz 58. lappusei, revīziju atbilstoši Latvijas Republikas likumiem un Starptautiskajiem revīzijas standartiem veica revidentu firma *PricewaterhouseCoopers* SIA.

Direktoru padomes vārdā

Gundars Strautmanis,
Lattelekom SIA prezidents un Direktoru padomes priekšsēdētājs

Ivars Biļinskis,
Direktoru padomes loceklis

Rīgā, 2003. gada 13. februārī

Ievads

Ņemot vērā, ka *Lattelekom* sniedz pakalpojumus plašam privāto un juridisko klientu lokam, koncerna darbību tieši ietekmēja vispārējais ekonomiskais stāvoklis Latvijā. *Lattelekom* finanšu rezultāti jāvērtē, ņemot vērā arī telekomunikāciju tirgus liberalizāciju, kas sākās 2003. gada 1. janvārī.

2002. gadā iekšzemes kopprodukta pieaugums tika prognozēts 5,7% apmērā un bezdarba līmenis Latvijā saglabājās stabils – 7,6%. Inflācija Latvijā pārskata gadā bija zema – 1,4% (2001. gadā – 3,2%, 2000. gadā – 1,8%). Viens no zemās inflācijas iemesliem bija patēriņa cenu samazināšanās sakaru nozarē par 7,1%, ko galvenokārt ietekmēja mobilo tālrunu pakalpojumu tarifu pazemināšanās.

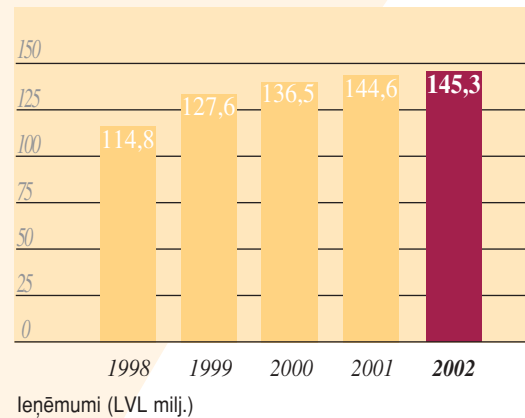
Tāpat kā visā pasaulē arī Latvijā turpinās pakāpeniska pāreja no fiksētās balss telefonijas uz mobilajiem sakariem. 2002. gada pirmajā pusē mobilo tālrunu lietotāju skaits pārsniedza fiksēto tālrunu līniju skaitu telekomunikāciju tirgū. 2002. gada beigās mobilo tālrunu lietotāju īpatsvars bija aptuveni 36% no visiem iedzīvotājiem (2001. gada beigās aptuveni 28%), savukārt fiksēto līniju lietotāju īpatsvars bija 30,1% (2001. gada beigās – 30,7%).

Līdz ar to sagaidāms, ka fiksēto telekomunikāciju operatoru tradicionālā ieņēmumu struktūra pamazām mainīsies un turpmāko izaugsmi lielā mērā noteiks ieņēmumi no datu pārraides, interneta un ar informācijas tehnoloģiju saistītajiem pakalpojumiem.

Ieņēmumi

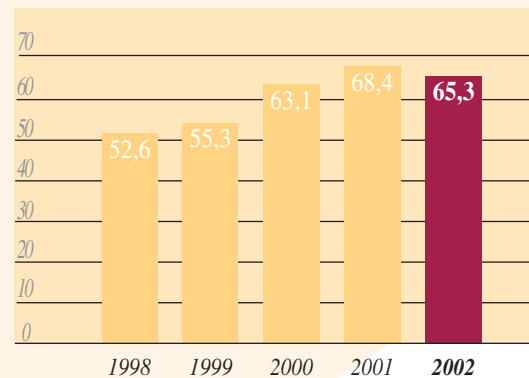
Laikā, kad fiksēto telekomunikāciju nozarē bija vērojams vispārējs kritums, *Lattelekom* koncerna kopējie ieņēmumi 2002. gadā sasniedza LVL 145,3 miljonus, un tas ir par 0,5% vairāk nekā iepriekšējā gadā. Visstraujāk pieauguši ieņēmumi no IT pakalpojumiem – par 132%, no interneta pakalpojumiem – par 44%, no datu pārraides pakalpojumiem – par 23%. DSL pieslēgumu skaits pieauga par 206%, un tas ir trīsreiz vairāk nekā 2001. gada beigās. Līdz ar to ieņēmumu struktūrā pieauga citu telekomunikāciju pakalpojumu īpatsvars (19%), turpretim starptautisko tālrunu pakalpojumu (17%) un iekšzemes tālrunu pakalpojumu (64%) īpatsvars attiecīgi samazinājās.

Lai gan pārskata gadā *Lattelekom* joprojām izmantoja monopoltiesības uz fiksēto telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanu Latvijā, faktiski telekomunikāciju tirgus liberalizācija sākās jau agrāk. Uzņēmums saskārās ar konkurenci no strauji augošā mobilo telekomunikāciju sektora, kā arī no vairākiem IP telefonijas pakalpojumu sniedzējiem. Tādējādi *Lattelekom* kopējais sakaru plūsmas apjoms samazinājās. Lai arī pagājušajā gadā regulējamie tarifi netika mainīti, *Lattelekom* spēja saglabāt ieņēmumus iepriekšējā gada līmenī, uzlabojot pakalpojumu kvalitāti un piedāvājot tirgū jaunus pakalpojumus.

Darbības rezultāts

Kaut gan 2002. gadā *Lattelekom* koncerns spēja saglabāt ieņēmumus iepriekšējā gada līmenī, pārskata gada EBITDA (peļņa no saimnieciskās darbības pirms nolietojuma un zaudējumiem no pamatlīdzekļu izslēgšanas) samazinājās, jo izdevumi pieauga par LVL 3,9 miljoniem jeb 5%. EBITDA bija LVL 65,3 miljoni (2001. gadā LVL – 68,4 miljoni). EBITDA rentabilitāte samazinājās no 47% 2001. gadā uz 45% 2002. gadā.

EBITDA šeit ir minēts kā telekomunikāciju nozarē un investoru vidū plaši lietots rādītājs, lai gan tas nav vispārpieņemts grāmatvedības termins un to nevajadzētu skaidrot kā alternatīvu darbības peļņai un naudas plūsmai.

EBITDA (peļņa no saimnieciskā darbības pirms nolietojuma un zaudējumiem no pamatlīdzekļu izslēgšanas; LVL milj.)

Pārdoto preču pašizmaksa pieauga par 45% un sasniedza LVL 4,2 miljonus galvenokārt tādēļ, ka pieauga pārdoto telekomunikāciju iekārtu apjoms. Stingri izmaksu kontroles pasākumi, tostarp darbinieku skaita samazināšana par 10,5%, ļāva ierobežot izmaksas. Tomēr kopumā darbības izdevumi ir palielinājušies, ko noteica personāla izmaksu pieaugums par 10,7%. Ietaupījumus no darbinieku skaita samazināšanas uzņēmumā izlīdzināja atļaušanas pabalstu pieaugums. Strukturālo izmaiņu rezultātā darba efektivitātes rādītājs pieauga līdz 177 tālruna līnijām uz vienu darbinieku (2001. gada beigās – 165 līnijas).

Koncerna darbības peļņa bija LVL 16,7 miljoni, un tā ir par 24% zemāka nekā iepriekšējā gadā. Samazinājuma pamatā bija par 4% lielākas nolietojuma izmaksas, kas sasniedza LVL 48,2 miljonus. Nolietojuma pieauguma iemesls bija tālākas investīcijas tīklā un aktīvu vērtības samazināšanās LVL 1,2 miljonu apmērā, saistīta ar koncernam piederošajām ēkām, kuras plānots pārdot 2003. un 2004. gadā.

Finanšu izmaksas

2002. gada koncerna neto finanšu izmaksas bija LVL 0,9 miljoni (2001. gadā – LVL 3,5 miljoni). Izmaksu samazināšanos izraisīja zemāks starpbanku kredītprocenu likmju līmenis vietējā tirgū. 2002. gada neto finanšu izmaksās tika iekļauti arī neto ieņēmumi no valūtas kursa svārstībām LVL 1,7 miljoni, ko galvenokārt izraisīja aizņēmumos pārvēršamā daļu kapitāla pārvērtēšana un USD vērtības samazināšanās attiecībā pret Latvijas latu. Ņemot vērā nenoteiktību attiecībā uz šo daļu izpirkšanu, nebija iespējams efektīvi ierobežot valūtas svārstību risku no minētajām saistībām.

Nodokļi

Līdz 2002. gadam *Lattelekom* izmantoja samazināto uzņēmumu ienākuma nodokļa likmi saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par ārvalstu ieguldījumiem Latvijā". Beidzoties nodokļu atvieglojumu periodam, nodokļu aprēķinā par 2002. gadu tika piemērota standarta nodokļu likme 22%.

Lai arī 2002. gadā bija piemērojama augstāka nodokļa likme, ienākuma nodokļa summa LVL 2,5 miljonu apmērā bija par LVL 1,5 miljoniem zemāka nekā 2001. gadā. Samazinājumu galvenokārt izraisīja dažu pamatlīdzekļu pārklasifikācija uz piemērotāku kategoriju, ko izmanto nodokļu aprēķinā.

Pamatlīdzekļu pārklasifikācija ietekmēja atliktā nodokļa aprēķinus pretējā virzienā – palielinājās atliktā nodokļa saistības, taču zemāko nodokļu likmju (19% un 15%) piemērošanas rezultātā radās atlikto nodokļu neto ienākumi LVL 0,4 miljonu apmērā.

Minēto izmaiņu rezultāts bija neto nodokļu izmaksas LVL 2,1 miljons (2001. gadā – LVL 0,6 miljoni).

Lattelekom ir viens no lielākajiem nodokļu maksātājiem Latvijā. 2002. gadā dažādos nodokļos naudas izteiksmē tika samaksāts vairāk nekā LVL 30,0 miljoni (2001. gadā – LVL 29,4 miljoni), tajā skaitā LVL 7,7 miljoni, kas ieturēti no darbiniekiem, un LVL 0,6 miljoni, kas ieturēti no nerezidentiem.

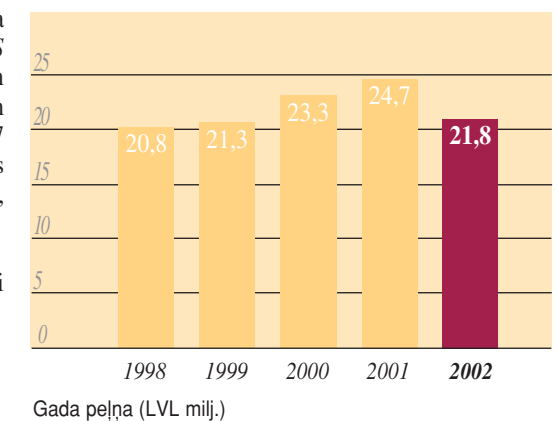
Gada peļņa

2002. gadā *Lattelekom* koncerna peļņa pirms nodokļiem bija LVL 23,9 miljoni (2001. gadā – LVL 25,4 miljoni).

Pārskata gada peļņa pirms nodokļiem iekļauta peļņa no *Lattelekom* ieguldījumiem SIA *Latvijas Mobilais Telefons (LMT)*, kur *Lattelekom* pieder 23% daļu kapitāla. *LMT* peļņas pieauguma rezultātā *Lattelekom* daļa no *LMT* peļņas palielinājās par 19% un sasniedza LVL 8,1 miljonu. 2002. gadā *Lattelekom* dividendēs no *LMT* saņēma LVL 5,1 miljonu (2001. gadā – LVL 3,0 miljonus).

Lattelekom koncerna peļņā iekļauti meitas uzņēmuma *Lattelekom Sakaru Sistēmas (LSS)* rezultāti. 2002. gadā *LSS* turpināja paplašināt mazumtirdzniecības veikalu tīklu un telekomunikāciju sistēmu pārdošanu tieši korporatīvajiem klientiem. *LSS* kopējie ieņēmumi 2002. gadā bija LVL 4,7 miljoni (2001. gadā – LVL 2,7 miljoni). *LSS* darbības neto rezultāts 2002. gadā bija LVL 0,1 miljonu lieli zaudējumi, un tas bija iepriekšējā gada līmenī.

Lattelekom koncerna peļņa 2002. gadā bija LVL 21,8 miljoni (2001. gadā – LVL 24,7 miljoni).

Naudas plūsma

Lattelekom koncerna neto naudas ieņēmumi no saimnieciskās darbības sasniedza LVL 59,2 miljonus, un tas ir par LVL 4,3 miljoniem mazāk nekā iepriekšējā gadā. Galvenais ieņēmumu samazināšanās iemesls bija zemāks EBITDA rādītājs un neto apgrozāmo līdzekļu samazinājums. Tomēr naudas ieņēmumi no saimnieciskās darbības joprojām pārsniedza naudas līdzekļus, kas tika izlietoti darbībai ar ieguldījumiem – LVL 50,6 miljoni (2001. gadā – LVL 58,3 miljoni).

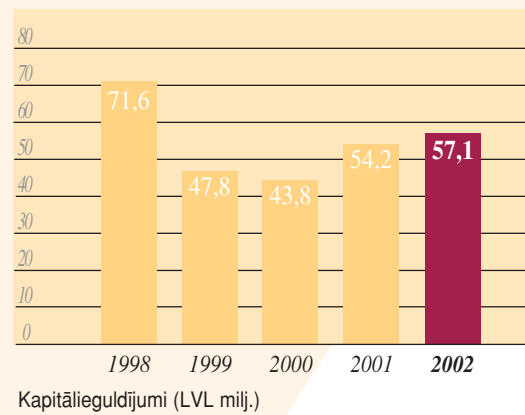
2002. gadā *Lattelekom* pirmo reizi izmaksāja dividendes saviem dalībniekiem – LVL 11,3 miljonus. Koncerna aizņēmumi pieauga par LVL 5,5 miljoniem.

Pēc stāvokļa uz 2002. gada 31. decembri koncerna rīcībā bija naudas un īstermiņa depozītu atlikumi LVL 10,0 miljonu apmērā (2001. gadā – LVL 7,2 miljoni). Šajā laikā īstermiņa aizņēmumu atlikums bija LVL 5,0 miljoni. Koncernam bija arī neizmantotas īstermiņa kredītlīnijas LVL 3,0 miljonu apjomā.

Direktoru padome pamatoti uzskata, ka koncerna rīcībā ir pietiekami daudz resursu, lai turpinātu darbību pārskatāmā nākotnē, tādēļ tā balstās uz darbības turpināšanas pieņemumu finanšu pārskatu sagatavošanā.

Kapitālieguldījumi

Kopējais kapitālieguldījumu apjoms 2002. gadā bija LVL 57,1 miljons (2001. gadā – LVL 54,2 miljoni). Tas atspoguļo ieguldījumus fiksētā telekomunikāciju tīkla un saistīto atbalsta sistēmu modernizācijā un paplašināšanā. Kopš modernizācijas programmas sākuma 1994. gadā līdz 2002. gada beigām kapitālieguldījumu kopsumma sasniegusi LVL 462 miljonus.

Naudas līdzekļu pārvaldīšana un finansēšanas operācijas

Lattelekom centralizēti pārvalda koncerna likviditāti un finansējumu, kā arī kontrolē finanšu risku saistībā ar valūtas un procentu likmju svārstībām un darījumu partneru kredītrisku.

Koncerna politika paredz nodrošināt pietiekamu koncerna likviditāti, kā arī tā spēju realizēt savu darbību bez jebkādiem finansējuma ierobežojumiem. Finanšu risks tiek samazināts, koncerna aizņēmumu portfeļa saistību izpildes termiņus sadalot pa dažādiem gadiem.

Tā kā naudas ieņēmumi no saimnieciskās darbības ir galvenokārt latos, priekšroka tiek dota aizņēmumiem latos. Gada beigās *Lattelekom* aizņēmumu kopsumma bija LVL 22,0 miljoni (2001. gadā – LVL 16,5 miljoni).

Telekomunikāciju nozares straujo pārmaiņu dēļ koncerns tiecas saglabāt elastību finansējumā, nodrošinot kredītlīniju ar noteiktu saistību maksu pieejamību. 2002. gada jūlijā *Lattelekom* parakstīja sindicēto četru gadu daudzvalūtas pāratjaunojamo kredītlīniju USD 45 miljonu apmērā, ko tam piešķīra starptautisks banku konsorcijs. Gada beigās *Lattelekom* bija neizmantoti ilgtermiņa kredītresursi LVL 5,0 miljonu apmērā. Īstermiņa likviditāte tiek nodrošināta ar banku overdraftu palīdzību.

Koncerna ikdienas darbība izraisa finanšu risku galvenokārt ārvalstu valūtas kursa un kredītprocentu likmju svārstību dēļ, kas var tieši ietekmēt koncerna darbības rezultātus un finansiālo stāvokli. *Lattelekom* samazina ar ārvalstu valūtas kursa un procentu likmju svārstībām saistīto risku, kas saistīts ar ikdienas pamatdarbības un finanšu aktivitātēm, nepieciešamības gadījumos izmantojot arī atvasinātos finanšu instrumentus.

Koncerns ir pakļauts ārvalstu valūtas kursa svārstību riskam galvenokārt attiecībā uz EUR, USD un GBP. Koncerna politika ir ierobežot valūtas kursa svārstību risku attiecībā uz visiem skaidri zināmajiem un gaidāmajiem darījumiem ārvalstu valūtā, un *Lattelekom* neuztur valūtas pozīcijas, kas nav saistītas ar šādiem darījumiem. 2002. gada beigās visi *Lattelekom* aizņēmumi bija latos.

Koncerns ir pakļauts procentu likmju svārstību riskam saistībā ar tā kredītresursiem, jo *Lattelekom* aizņēmumi un pieejamie kredītresursi ir ar mainīgām procentu likmēm. 2002. gadā vidējā svērtā kredītprocentu likme samazinājās līdz 5,6% (2001. gadā – 8,5%). Šāda samazinājuma pamatā bija vispārējā starpbanku kredītprocentu likmju kritums vietējā tirgū.

Visi aizņēmumi un darījumi ar ārvalstu valūtu tiek veikti, lai atbalstītu koncerna uzņēmējdarbības darījumus. Koncerns neveic nekādus spekulatīvus darījumus, kuri varētu palielināt valūtas vai procentu likmju risku.

Brīvie naudas līdzekļi tiek noguldīti bankās, kurām ir atbilstoša kredītreputācija. Koncerns stingri uzrauga un ierobežo kopējo kredītrisku, kāds pieļaujams ar katru atsevišķu finanšu institūciju.

Lattelekom SIA dalībniekiem

Mēs esam veikuši klātpievienoto *Lattelekom* SIA (Uzņēmums) un tā meitas uzņēmuma (Koncerns) 2002. gada konsolidēto finanšu pārskatu no 37. līdz 58. lappusei revīziju. Revidētie konsolidētie finanšu pārskati ietver konsolidēto bilanci 2002. gada 31. decembrī, 2002. gada konsolidēto peļņas vai zaudējumu aprēķinu, konsolidēto pašu kapitāla izmaiņu pārskatu, konsolidēto naudas plūsmas pārskatu un konsolidēto finanšu pārskatu pielikumu. Kā norādīts 29. lappusē, par šiem konsolidētajiem finanšu pārskatiem ir atbildīga Uzņēmuma vadība. Mēs esam atbildīgi par atzinuma sniegšanu par šiem konsolidētajiem finanšu pārskatiem, pamatojoties uz mūsu veikto revīziju.

Mēs veicām revīziju atbilstoši Starptautiskās Grāmatvežu federācijas izdotajiem Starptautiskajiem revīzijas standartiem. Šie standarti nosaka, ka mums ir jāplāno un jāveic revīzija ar mērķi iegūt pietiekamu pārliecību, ka konsolidētajos finanšu pārskatos nav būtisku neatbilstību. Revīzija ietver konsolidētajos finanšu pārskatos norādīto summu un skaidrojumu pamatojuma pārbaudi izlases veidā. Revīzija ietver arī pielietoto grāmatvedības principu un nozīmīgu Uzņēmuma vadības izdarīto pieņēmumu, kā arī kopējās konsolidēto finanšu pārskatu izklāsta formas izvērtējumu. Mēs uzskatām, ka mūsu veiktā revīzija dod pietiekamu pamatojumu mūsu atzinumam.

Mūsaprāt, iepriekš minētie konsolidētie finanšu pārskati sniedz patiesu un skaidru priekšstatu par Koncerna finansiālo stāvokli 2002. gada 31. decembrī, tā darbības rezultātiem un naudas plūsmu 2002. gadā saskaņā ar Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem, ieskaitot Starptautiskos grāmatvedības standartus un Interpretācijas, kurus izdevusi Starptautisko grāmatvedības standartu padome.

PricewaterhouseCoopers SIA
Komercesabiedrības licence Nr. 5

Juris Lapše
Personas kods: 250670-10408
Zvērināts revidents
Sertifikāts Nr. 116

2003. gada 13. februārī

	Pielikumi	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Ieņēmumi	1	145 254	144 638
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	1	2 173	1 917
Maksājumi citiem telekomunikāciju uzņēmumiem	2	(19 943)	(19 788)
Personāla izmaksas	3	(27 168)	(24 549)
Nolietojums un amortizācija	8,9	(48 197)	(46 361)
Vadības un tehnoloģijas nodošanas izmaksas	25b	(1 828)	(1 836)
Citas saimnieciskās darbības izmaksas	4	(33 141)	(32 011)
Zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas		(454)	(49)
Kopā darbības izmaksas		(130 731)	(124 594)
Peļņa no saimnieciskās darbības		16 696	21 961
Neto finanšu izmaksas	5	(911)	(3 471)
Ieņēmumi no ieguldījumiem asociētajā uzņēmumā (pēc ienākuma nodokļa)	10	8 132	6 846
Peļņa pirms nodokļiem		23 917	25 336
Uzņēmuma ienākuma nodoklis	6	(2 084)	(619)
Gada peļņa		21 833	24 717
Peļņa uz vienu kapitāla daļu (LVL)	7	149,46	169,20

Pielikumi, kas ietverti no 41. lpp. līdz 58. lpp., ir finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

LATTELEKOM KONCERNA
konsolidētā bilance 2002. gada 31. decembrī

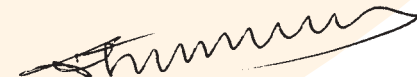
LATTELEKOM KONCERNA
konsolidētais pārskats par izmaiņām pašu kapitālā par 2002. gadu

	Pielikumi	2002 LVL'000	2001 LVL'000
AKTĪVI			
Ilgtermiņa ieguldījumi			
Nemateriālie ieguldījumi	8	10 031	9 304
Pamatlīdzekļi	9	234 832	227 603
Ieguldījums asociētajā uzņēmumā	10	21 022	18 026
Pārdošanai pieejamie ieguldījumi	11	279	266
Debitoru parādi	12	54	92
		266 218	255 291
Apgrozāmie līdzekļi			
Krājumi	13	2 471	2 225
Debitoru parādi un avansa maksājumi	14	21 946	22 423
Pārmaksātais uzņēmuma ienākuma nodoklis	6	1 731	-
Nauda un naudas ekvivalenti	15	9 962	7 179
		36 110	31 827
Aktīvi kopā		302 328	287 118
SAISTĪBAS UN KAPITĀLS			
Pašu kapitāls			
Parasto daļu kapitāls	16	146 079	146 079
Rezerves	22	10 679	7 818
Nesadalītā peļņa		37 991	30 299
		194 749	184 196
Ilgtermiņa saistības			
Aizņēmumos pārvēršamais daļu kapitāls	16	50 202	51 760
Aizņēmumi	17	17 000	5 000
Atliktā nodokļa saistības	6	9 816	10 253
Pārējās saistības	18	577	661
		77 595	67 674
Īstermiņa saistības			
Kreditoru parādi	19	19 272	19 718
Aizņēmumi	17	5 000	11 500
Uzņēmuma ienākuma nodoklis		-	469
Uzkrājumi	20	2 638	-
Uzkrātās saistības	21	3 074	3 561
		29 984	35 248
Saistības un kapitāls kopā		302 328	287 118

Pielikumi, kas ietverti no 41. lpp. līdz 58. lpp., ir finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

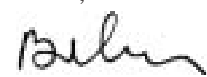
Finanšu pārskatus no 37. līdz 58. lappusei apstiprināja Lattelekom SIA Direktoru padome 2003. gada 13. februārī. Direktoru padomes vārdā tos parakstīja:

Gundars Strautmanis

Lattelekom SIA prezidents un Direktoru padomes priekšsēdētājs

Ivars Biļinskis

Direktoru padomes loceklis

	Pielikumi	Parasto daļu kapitāls LVL'000	Rezerves LVL'000	Nesadalītā peļņa LVL'000	Kopā LVL'000
2001. gada 31. decembrī					
Atlikums 2000. gada 31. decembrī		146 079	3 910	9 490	159 479
Rezervju izveidošana	22	-	3 908	(3 908)	-
2001. gada peļņa		-	-	24 717	24 717
Atlikums 2001. gada 31. decembrī		146 079	7 818	30 299	184 196
2002. gada 31. decembrī					
Atlikums 2001. gada 31. decembrī		146 079	7 818	30 299	184 196
Rezervju izveidošana	22	-	2 861	(2 861)	-
Dividendes		-	-	(11 280)	(11 280)
2002. gada peļņa		-	-	21 833	21 833
Atlikums 2002. gada 31. decembrī		146 079	10 679	37 991	194 749

Pielikumi, kas ietverti no 41. līdz 58. lpp., ir finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

		2002	2001
	Pielikumi	LVL'000	LVL'000
Naudas ieņēmumi no saimnieciskās darbības			
Gada peļņa		21 833	24 717
Korekcijas par:			
nolietojumu un amortizāciju	8,9	48 197	46 361
neto zaudējumiem no pamatlīdzekļu izslēgšanas		454	54
neto finanšu izmaksām		2 625	2 551
ieņēmumiem no ieguldījumiem asociētajos uzņēmumos	10	(8 132)	(6 846)
valūtas kursa svārstībām		(1 568)	1 008
nodokļiem		2 084	619
Peļņa no saimnieciskās darbības pirms izmaiņām apgrozāmajā kapitālā		65 493	68 464
Debitoru parāda samazinājums/(palielinājums)		531	(2 290)
Krājumu (pieaugums)/samazinājums		(227)	160
Kreditoru parādu (samazinājums)/palielinājums		(3 424)	2 928
No saimnieciskās darbības iegūtie naudas līdzekļi		62 373	69 262
Saņemtās dividendes	10	5 135	2 952
Saņemtie procenti		231	509
Samaksātie procenti (ieskaitot kapitalizētos)		(3 828)	(4 528)
Samaksātie nodokļi		(4 723)	(4 690)
Neto naudas ieņēmumi no saimnieciskās darbības		59 188	63 505
Naudas plūsma no darbības ar ieguldījumiem			
Nemateriālo ieguldījumu iegāde		(4 904)	(3 066)
Pamatlīdzekļu iegāde		(46 181)	(55 388)
Pārējo ieguldījumu iegāde		-	(53)
Ieņēmumi no pamatlīdzekļu un ieguldījumu pārdošanas		460	224
Neto naudas izlietojums no darbības ar ieguldījumiem		(50 625)	(58 283)
Naudas plūsma no finansiālās darbības			
Samaksātās dividendes		(11 280)	-
Saņemti aizņēmumi		15 000	-
Atmaksāti aizņēmumi		(9 500)	(8 500)
Neto naudas izlietojums no finansiālās darbības		(5 780)	(8 500)
Neto naudas un tās ekvivalentu palielinājums/(samazinājums)		2 783	(3 278)
Nauda un tās ekvivalenti pārskata gada sākumā		7 179	10 457
Nauda un tās ekvivalenti pārskata gada beigās	15	9 962	7 179

Pielikumi, kas ietverti no 41. līdz 58. lpp., ir finanšu pārskatu neatņemama sastāvdaļa.

VISPĀRĒJA INFORMĀCIJA

Lattelekom Koncerna galvenās darbības jomas ir fiksētā tīkla telekomunikāciju pakalpojumu sniegšana (tālruņa un operatoru centru pakalpojumi, datu un balss pārraides un interneta pakalpojumi), ar informācijas tehnoloģiju saistītie pakalpojumi, telekomunikāciju un datu pārraides iekārtu pārdošana un apkalpošana uzņēmumiem un privātajiem klientiem. Koncerna darbinieku skaits gada beigās bija nepilni četri tūkstoši.

Koncerna mātes uzņēmums – *Lattelekom* SIA (Mātes uzņēmums) ir nodibināts 1994. gada 14. janvārī kā sabiedrība ar ierobežotu atbildību ar reģistrācijas adresi Vaļņu iela 30, Rīga, LV-1050, Latvija. 2001. gadā spēkā stājās jauns likums “Par telekomunikācijām”, kas, sākot ar 2003. gada 1. janvāri, ierobežo *Lattelekom* SIA piešķirtās īpašās tiesības fiksētā tīkla telekomunikāciju pakalpojumu sniegšanai Latvijas teritorijā. Šo izmaiņu ietekme uz Koncerna darbību ir aplūkota Direktoru padomes ziņojumā 29. un 30. lappusē.

SIA Lattelekom Sakaru Sistēmas (Meitas uzņēmums) ir nodibināta 2000. gada 16. augustā ar reģistrācijas adresi Dzirnau iela 16, Rīga, LV-1010, Latvija kā 100% *Lattelekom* SIA meitas uzņēmums. Meitas uzņēmuma darbības rezultāti tika iekļauti konsolidācijā, sākot ar tā dibināšanas datumu. *Lattelekom Sakaru Sistēmas* ir vienīgais *Lattelekom* SIA meitas uzņēmums.

Koncerna emitētie vērtspapīri netiek piedāvāti publiskā apgrozībā.

UZSKAITES UN NOVĒRTĒŠANAS METODES

Konsolidēto finanšu pārskatu sagatavošanā izmantotās uzskaites un novērtēšanas metodes ir izklāstītas turpmāk.

(a) Grāmatvedības pamatprincipi

Konsolidētie finanšu pārskati ir sagatavoti saskaņā ar Starptautiskajiem finanšu pārskatu standartiem (SFPS) un atbilst šiem standartiem. Finanšu pārskatos ietvertās summas ir iegūtas, pamatojoties uz Koncerna uzņēmumu grāmatvedības uzskaiti, kas tiek veikta saskaņā ar Latvijas grāmatvedības likumiem. Finanšu pārskati ir sagatavoti, balstoties uz sākotnējo izmaksu novērtēšanas principu, kas ir koriģēts, pārvērtējot pārdošanai pieejamos ieguldījumus. Visas finanšu pārskatos ietvertās summas ir izteiktas tūkstošos Latvijas latu (LVL), ja nav norādīts citādi. Kontu atlikumi 2002. gada 31. decembrī atspoguļo Koncerna finansiālo stāvokli attiecīgās dienas beigās.

(b) Konsolidācija

(i) Ieguldījumi meitas uzņēmumu kapitālā

Konsolidētajos finanšu pārskatos tiek iekļauti Meitas uzņēmumi, kurus kontrolē Mātes uzņēmums. Par kontroli tiek uzskatīta situācija, kad Mātes uzņēmums kontrolē vairāk nekā pusi balsstiesīgā kapitāla vai citādi ir spējīgs noteikt uzņēmuma darbību. Meitas uzņēmumu darbības rezultāti tiek konsolidēti no kontroles iegūšanas brīža, un konsolidācija tiek pārtraukta, kad Mātes uzņēmums pārstāj kontrolēt Meitas uzņēmumu. Sagatavojot konsolidētos finanšu pārskatus, visi Koncerna uzņēmumu savstarpējie darījumi, atlikumi un nerealizētā peļņa vai zaudējumi no darījumiem starp Koncerna uzņēmumiem tiek izslēgti.

(ii) Ieguldījumi asociēto uzņēmumu kapitālā

Ieguldījumi asociētajos uzņēmumos tiek uzskaitīti saskaņā ar pašu kapitāla metodi. Tie ir ieguldījumi uzņēmumos, kuros Koncernam ir būtiska ietekme, bet nav tiesību kontrolēt otra uzņēmuma darbību, un pieder 20–50% balsstiesīgā kapitāla.

Ieguldījumu uzskaitē pēc pašu kapitāla metodes paredz peļņas vai zaudējumu aprēķinā uzrādīt Koncernam pienākošos daļu no asociētā uzņēmuma peļņas vai zaudējumiem, izslēdzot nerealizēto peļņu vai nerealizētos zaudējumus no darījumiem starp Koncernu un asociēto uzņēmumu Koncernam piederošo daļu apmērā. No asociētā uzņēmuma saņemtās dividendes attiecīgi samazina ieguldījumu uzskaites vērtību. Līdzdalība asociētajos uzņēmumos Koncerna bilancē tiek uzrādīta vērtībā, kas ir vienāda ar tā daļu no asociētā uzņēmuma neto aktīvu summas, iekļaujot nemateriālo vērtību, kas radusies, veicot attiecīgos ieguldījumus. Ieguldījumi asociēto uzņēmumu kapitālā Koncerna bilancē tiek klasificēti kā ilgtermiņa ieguldījumi.

(c) Pārējie ieguldījumi

Ieguldījumi citu uzņēmumu kapitālā, kuri veido mazāk par 20% no to balsstiesībām, tiek klasificēti kā pārdošanai pieejamie finanšu aktīvi. Tie ir ieguldījumi, kas tiek iegādāti uzņēmuma darbības attīstībai un tiek turēti nenoteiktu laiku, un tiem nav noteikta atmaksas termiņa. Šādi ieguldījumi tiek klasificēti kā ilgtermiņa aktīvi. Ieguldījumu pirkšana un pārdošana tiek atzīta darījuma dienā, kurā Koncerns uzņemas saistības pirkot vai pārdot aktīvus. Pārdošanai pieejamie finanšu instrumenti tiek uzskaitīti to patiesajā vērtībā. Peļņa vai zaudējumi no pārdošanai pieejamo ieguldījumu vērtības pārvērtēšanas patiesajā vērtībā tiek ietverti peļņas vai zaudējumu aprēķinā periodā, kurā tie radušies.

Koncerns nav veicis ieguldījumus, kuri būtu klasificējami kā tirdzniecības vai līdz termiņa beigām turētie ieguldījumi.

(d) Ārvalstu valūtas novērtēšana

Visi darījumi ārvalstu valūtā tiek konvertēti latos pēc darījuma dienā spēkā esošā Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa. Peļņa vai zaudējumi, kas radušies šo darījumu rezultātā, kā arī no ārvalstu valūtā esošo monetāro aktīvu un saistību pārvērtēšanas vietējā valūtā, tiek uzskaitīti peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Gada beigās ārvalstu valūtā esošie finanšu aktīvi un saistības tiek pārvērtētas pēc Latvijas Bankas noteiktā valūtas kursa, kāds ir spēkā 31. decembrī, un visas attiecīgās valūtas kursa svārstības tiek uzskaitītas peļņas vai zaudējumu aprēķinā.

Lata maiņas kurss attiecībā pret USD un EUR pēdējo divu gadu laikā bija šāds:

	2002	2001
Vidējais valūtas kurss (USD:LVL)	LVL 0,6180	LVL 0,6278
Valūtas kurss 31. decembrī (USD:LVL)	LVL 0,5940	LVL 0,6380
Vidējais valūtas kurss (EUR:LVL)	LVL 0,5826	LVL 0,5627
Valūtas kurss 31. decembrī (EUR:LVL)	LVL 0,6100	LVL 0,5609

(e) Nemateriālie ieguldījumi

Izmaksas, kas tieši saistītas ar datorprogrammu produktu izveidošanu un ietver sevī nākotnē sagaidāmus ekonomiskus labumus, kas pārsniegs izmaksas periodā, kas ilgāks par vienu gadu, tiek atzītas par nemateriāliem ieguldījumiem un amortizētas pēc lineārās metodes to lietderīgās izmantošanas laikā (3–5 gados). Nemateriālajos ieguldījumos tiek iekļautas preču zīmes, datorprogrammu licences, kapitalizētās projektu grupu personāla izmaksas un ar datorprogrammu ieviešanu saistītas pakalpojumu izmaksas.

Visi nemateriālie ieguldījumi tiek uzskaitīti pēc to iegādes izmaksām, atskaitot uzkrāto amortizāciju.

Ja nemateriālā ieguldījuma uzskaites vērtība ir lielāka nekā tā prognozētā atgūstamā vērtība, kas ir augstākā no nemateriālā ieguldījuma neto pārdošanas vērtības un izmantošanas vērtības, tad tā uzskaites vērtība tiek nekavējoties samazināta līdz atgūstamajai vērtībai, starpību iekļaujot peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Ieguldījumu vērtības samazināšanās novērtējums tiek veikts uz katru bilances datumu. Vērtības samazināšanās novērtējuma mērķiem nemateriālie ieguldījumi tiek sadalīti grupās tā, lai tie atspoguļotu pēc iespējas mazāku vienību, kurai var skaidri noteikt ar to saistīto naudas plūsmu apjomu.

Gadījumos, ja datorprogramma ir iekārtas neatņemama sastāvdaļa un tā nevar darboties bez šīs speciālās programmas, datorprogramma tiek uzskaitīta pamatlīdzekļos.

(f) Pamatlīdzekļi

Visi pamatlīdzekļi tiek uzskaitīti to iegādes izmaksās, atskaitot uzkrāto nolietojumu. Pamatlīdzekļu nolietojums tiek aprēķināts pēc lineārās metodes, attiecinot pamatlīdzekļu iegādes izmaksas vienādās daļās līdz to paredzamajai izslēgšanas vērtībai uz pamatlīdzekļu prognozēto kalpošanas laiku gados.

	Kalpošanas laiks gados
Ēkas	20–40
Sakaru līnijas un būves	20–40
Komutācijas iekārtas	5–8
Citas telekomunikāciju iekārtas	3–8
Pārējie pamatlīdzekļi	3–7

Zeme netiek amortizēta, jo tiek uzskatīts, ka tās kalpošanas laiks ir neierobežots.

Ja pamatlīdzekļa uzskaites vērtība ir lielāka nekā tā prognozētā atgūstamā vērtība, kas ir augstākā no pamatlīdzekļa neto pārdošanas vērtības un izmantošanas vērtības, tad pamatlīdzekļa uzskaites vērtība tiek nekavējoties samazināta līdz atgūstamajai vērtībai, starpību iekļaujot peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Pamatlīdzekļu vērtības samazināšanās novērtējums tiek veikts uz katru bilances datumu. Vērtības samazināšanās novērtējuma mērķiem pamatlīdzekļi tiek sadalīti grupās tā, lai tie atspoguļotu pēc iespējas mazāku vienību, kurai var skaidri noteikt ar to saistīto naudas plūsmu apjomu.

Peļņa vai zaudējumi no pamatlīdzekļu izslēgšanas tiek noteikti, salīdzinot ieņēmumus no pārdošanas ar pamatlīdzekļu bilances vērtību, un tiek iekļauti peļņā no saimnieciskās darbības.

Nomātā īpašuma uzlabojumi ir atspoguļoti pozīcijā “Zeme un ēkas” un tiek amortizēti isākajā no ēkas kalpošanas laika vai nomas periodiem.

Procenti par pamatlīdzekļu celtniecības finansēšanai izmantotajiem aizņēmumiem tiek kapitalizēti pamatlīdzekļu uzskaites vērtībā kā daļa no attiecīgo pamatlīdzekļu izmaksām laika posmā, kas ir nepieciešams pamatlīdzekļu celtniecības pabeigšanai un nodošanai ekspluatācijā. Saimnieciskās darbības izdevumi, kurus var tieši attiecināt uz pamatlīdzekļu celtniecību, tiek kapitalizēti tajā pašā periodā, kad procentu izmaksas, izmantojot stundu likmi, kas ir pielīdzināma darbības izmaksu proporcijai, kura attiecas uz nepabeigtās celtniecības projektiem.

Nozīmīgu rekonstrukciju un uzlabojumu izmaksas, kas paildzina pamatlīdzekļa lietderīgās kalpošanas laiku vai palielina tā ražošanas potenciālu, tiek kapitalizētas un amortizētas to lietderīgās kalpošanas laikā. Pārējās remontu un uzturēšanas izmaksas tiek ietvertas peļņas vai zaudējumu aprēķinā to rašanās brīdī.

(g) Nekustamais īpašums ieguldījumu mērķiem

Uz gada beigām Koncernam nebija tādu īpašumu objektu, kuru izmantošanas vienīgais mērķis būtu gūt nomas ienākumus vai nopelnīt no šī īpašuma vērtības pieauguma.

(h) Nomas līgumu uzskaitē

Līzings darījumi, kuri pēc būtības nodod līzings ņēmējam visus riskus un atbildību, kas raksturīgi īpašumtiesībām uz aktīvu objektu, tiek klasificēti kā finanšu līzings darījumi. Visi citi līzings darījumi tiek klasificēti kā operatīvais līzings.

(i) Koncerna uzņēmums ir iznomātājs

Ja Koncerna uzņēmumu aktīvi tiek iesaistīti operatīvajā līzings, līzings ieņēmumi tiek ietverti peļņas vai zaudējumu aprēķinā pēc lineārās metodes līzings līguma periodā. Sākotnējās tiešās izmaksas, kas radušās, lai gūtu ieņēmumus no līzings, tiek iekļautas peļņas vai zaudējumu aprēķinā tajā periodā, kurā tās radušās.

Ja Koncerna uzņēmums ir finanšu līzings devējs, uzņēmums iznomāto aktīvu atspoguļo bilancē kā debitoru parādu, kas vienāds ar līzings maksājumu pašreizējo vērtību. Ieņēmumus no līzings ietver peļņas vai zaudējumu aprēķinā līzings līguma periodā, izmantojot konstantu periodisku procentu likmi par prasību atlikumu.

(ii) Koncerna uzņēmums ir nomnieks

Maksājumi, kas veikti saskaņā ar operatīvo līzingu līgumu, tiek ietverti peļņas vai zaudējumu aprēķinā pēc lineārās metodes līzingu līguma periodā.

Ja Koncerna uzņēmums ir finanšu līzinguņēmējs, uzņēmums ietver bilanci gan pamatlīdzekli, gan saistības zemākajā no pamatlīdzekļa patiesās vērtības līzingu sākumā vai minimālo līzingu maksājumu pašreizējās vērtības. Katrs līzingu maksājums tiek sadalīts saistību samazinājumā un finanšu maksājumā, kuru aprēķina, pielietojot pastāvīgu procentu likmi atlikušajai saistību vērtībai. Procentu maksājumi tiek ietverti peļņas vai zaudējumu aprēķinā līzingu termiņa laikā. Nomāto pamatlīdzekli amortizē īsākajā no līzingu termiņa vai lietderīgās izmantošanas laika.

(i) Krājumi

Krājumi tiek vērtēti pēc zemākās no iegādes izmaksām vai neto pārdošanas vērtības. Iegādes vērtību nosaka, izmantojot vidējo svērto krājumu novērtēšanas metodi. Gadījumos, kad krājumu neto pārdošanas vērtība ir zemāka par vidējo svērto iegādes cenu, šiem krājumiem tiek izveidoti attiecīgi uzkrājumi to vērtības samazināšanai līdz neto pārdošanas vērtības līmenim.

(j) Debitoru parādi

Debitoru parādus veido summas, kuru atmaksāšanas termiņš nepārsniedz vienu gadu un kuras bilanci tiek uzrādītas, atskaitot uzkrājumus debitoru pārvērtēšanai. Uzkrājumu apjoms ir starpība starp debitoru parādu bruto vērtību un to atgūstamo vērtību, kas ir paredzamo nākotnes naudas plūsmu pašreizējā vērtība, par diskonta likmi izmantojot pašreizējo tirgus procentu likmi līdzīgiem aizņēmējiem. Uzkrājumi šaubīgiem parādiem tiek veidoti gadījumos, kad uzņēmuma vadība uzskata, ka šo debitoru parādu atgūšana ir apšaubāma. Bezcerīgie parādi tiek norakstīti, kad to atgūšana tiek uzskatīta par neiespējamu. Uzkrājumi šaubīgiem un bezcerīgiem parādiem ietver arī tos zaudējumus, kuriem pastāv objektīvi pierādījumi, ka tie radīsies no debitoru parādiem bilances datumā. Šādi zaudējumi novērtēti, balstoties uz iepriekšēju pieredzi.

(k) Nauda un naudas ekvivalenti

Nauda un naudas ekvivalenti ir atlikumi banku norēķinu kontos, nauda kasē, nauda ceļā un banku depozīti, kuru termiņš nepārsniedz trīs mēnešus.

2002. gadā tika mainīta naudas plūsmas pārskata klasifikācija. Naudas plūsmas pārskats tika sagatavots saskaņā ar netiešo metodi, veicot korekcijas, lai saskaņotu peļņu pēc nodokļiem ar naudas plūsmu no saimnieciskās darbības. Līdz 2002. gadam korekcijas tika veiktas, sākot ar peļņu no saimnieciskās darbības. Salīdzinošie rādītāji par 2001. gadu tika koriģēti.

(l) Daļu kapitāls

Parasto daļu kapitāls tiek klasificēts kā pašu kapitāls. Aizņēmumos pārvēršamās daļas tiek klasificētas kā saistības (skatīt (m) Aizņēmumos pārvēršamās daļas).

(m) Aizņēmumos pārvēršamās daļas

Aizņēmumos pārvēršamās daļas tiek klasificētas kā ilgtermiņa saistības. Kuponu maksājumi par šīm daļām tiek ietverti peļņas vai zaudējumu aprēķinā kā procentu izmaksas.

(n) Aizņēmumi

Visi Koncerna aizņēmumi ir banku aizdevumu veidā. Sākotnēji aizņēmumi tiek atzīti saņemto naudas līdzekļu apjomā. Turpmākajos periodos aizņēmumi tiek atspoguļoti iegādes vērtībā, atskaitot atmaksātās pamatsummas. Aizņēmumu daļa, kuras atmaksas termiņš pārsniedz 12 mēnešus, tiek iekļauta ilgtermiņa saistībās.

(o) Uzkrājumi

Uzkrājumi tiek veikti gadījumos, kad Koncernam pagātnes notikumu rezultātā ir radušās pašreizējās juridiskas vai loģiskas saistības un ir paredzams, ka šo saistību nokārtošanai būs nepieciešami ekonomisku vērtību ietveroši resursi, un ir iespējams ticami noteikt šo saistību apjomu.

Bilancē uzkrājumi tiek atspoguļoti, iespējami precīzi nosakot to izdevumu summu, kas ir nepieciešama, lai saistības dzēstu tādā apmērā, kādas tās ir bilances datumā. Uzkrājumi tiek izmantoti tikai attiecībā uz izdevumiem, kuriem tie sākotnēji tikuši izveidoti, un tie tiek samazināti, ja iespējamā resursu aizplūšana vairs nav paredzama.

Uzkrājumi restrukturizācijas izmaksām ietver darbinieku atlaišanas pabalstus, un tie tiek izveidoti periodā, kurā Koncerns uzņemas juridiskas vai loģiskas saistības veikt šādas izmaksas. Izmaksas, kuras ir saistītas ar Koncerna ikdienas darbību, netiek iekļautas uzkrājumos.

(p) Pensiju fonds

Koncerna uzņēmumi ir izveidojuši fiksēta ieguldījuma pensiju fondu. Katru mēnesi a/s *Pirmais slēgtais pensiju fonds* tiek veikti maksājumi 5% apmērā no katra pensiju programmas dalībnieka algas. Maksājumi fiksēta ieguldījuma pensiju fondā tiek uzskaitīti izdevumos tajā periodā, kad attiecīgais darbinieks ir sniedzis darba līgumā paredzētos pakalpojumus Koncernam.

(r) Atliktā ienākuma nodokļa saistības

Atliktais nodoklis tiek aprēķināts, piemērojot pilnu saistību metodi visām pagaidu starpībām starp aktīvu un saistību vērtībām, kas tiek izmantotas nodokļu aprēķiniem, un to vērtību grāmatvedības uzskaitē. Lai noteiktu atliktā nodokļa aktīvu un saistību apjomu, tiek izmantotas nodokļu likmes, kas sagaidāmas periodos, kad attiecīgais aktīvs tiks izmantots vai saistība nokārtota, pamatojoties uz bilances datumā noteiktajām nodokļu likmēm.

Atliktā nodokļa aktīvi tiek atzīti, ja pastāv liela varbūtība, ka nākotnē tiks iegūta ar nodokli apliekamā peļņa, attiecībā pret kuru varēs izmantot atskaitāmās pagaidu starpības.

Atliktais nodoklis tiek aprēķināts pagaidu starpībām, kuras attiecināmas uz ieguldījumiem Meitas uzņēmumā un saistītajos uzņēmumos, izņemot gadījumus, kad tiek kontrolēts ar pagaidu starpību saistīto nodokļu saistību rašanās laiks un pastāv liela varbūtība, ka šādas saistības tuvākajā nākotnē neradīsies.

Pagaidu atšķirības veidojas galvenokārt no pamatlīdzekļu nolietojuma un uzkrātajām saistībām.

(s) Ieņēmumu atzīšana

Ieņēmumi tiek atzīti preču piegādes vai pakalpojumu sniegšanas brīdī. Ieņēmumi no sniegtajiem telekomunikāciju pakalpojumiem tiek atzīti šo pakalpojumu sniegšanas brīdī, pamatojoties uz patērēto telekomunikāciju tīkla un iekārtu lietošanas laiku, bet ieņēmumi, kas gūti no telekaršu pārdošanas, tiek atzīti pārdošanas brīdī, nevis to lietošanas periodā. Ieņēmumi, kas gūti no abonentu līniju pieslēgšanas telekomunikāciju tīklam un pakalpojumu ierīkošanas, tiek atzīti pēc pakalpojumu aktivizēšanas. Ieņēmumi ietver maksu par tālruņa sarunām, par kurām vēl nav izrakstīts rēķins, ciktāl tās var tikt identificētas. Ieņēmumi no ārvalstu telekomunikāciju uzņēmumiem tiek noteikti, pamatojoties uz likmēm, par kurām ar katru no šiem uzņēmumiem ir panākta vienošanās. Ieņēmumi ir uzrādīti bez PVN, atskaitot atlaides.

(t) Dividendes

Dividendes tiek atzītas Koncerna finanšu pārskatos tajā periodā, kurā Koncerna dalībnieku pilnsapulce apstiprina dividenžu izmaksāšanu.

**1. PIELIKUMS
IEŅĒMUMI**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Ieņēmumi no starptautiskiem telekomunikāciju pakalpojumiem (1)	24 018	25 884
Ieņēmumi no iekšzemes telekomunikāciju pakalpojumiem (2)	93 829	95 269
Ieņēmumi no pārējiem telekomunikāciju pakalpojumiem (3)	27 407	23 485
Kopā	145 254	144 638
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi (4)	2 173	1 917
Kopā ieņēmumi	147 427	146 555

(1) Ieņēmumos no starptautiskiem telekomunikāciju pakalpojumiem ietverti visi ieņēmumi no sakaru pakalpojumiem starptautiskā telekomunikāciju tīklā, kā arī ieņēmumi, kas attiecas uz iekšzemes sakaru sistēmu, bet veidojas ienākošo starptautisko sarunu rezultātā, un 2002. gadā tie sasniedza LVL 9,759 miljonus (2001. gadā – LVL 10,434 miljoni). Šie ieņēmumi ir uzrādīti bruto vērtībā pirms maksājumiem citiem telekomunikāciju uzņēmumiem.

(2) Ieņēmumos no iekšzemes telekomunikāciju pakalpojumiem ietverti ieņēmumi no iekšzemes tālruņa sarunām, taksofoniem, kā arī tālruņa sakaru ierīkošanas un abonēšanas.

(3) Ieņēmumi no pārējiem telekomunikāciju pakalpojumiem ietver starpsavienojuma ieņēmumus no vietējiem mobilo sakaru uzņēmumiem, ieņēmumus no interneta pakalpojumiem un līniju nomas, un ar informācijas tehnoloģiju saistītiem pakalpojumiem, telekomunikāciju un datu pārraides iekārtu pārdošanas un apkalpošanas.

(4) Pārējos saimnieciskās darbības ieņēmumos tiek ietverti ieņēmumi no telpu nomas, ieņēmumi no apgrozāmo līdzekļu pārdošanas, kā arī soda nauda par laikā nesamaksātiem klientu rēķiniem.

**2. PIELIKUMS
MAKSĀJUMI CITIEM TELEKOMUNIKĀCIJU UZŅĒMUMIEM**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Maksājumi ārvalstu telekomunikāciju uzņēmumiem	5 777	6 823
Maksājumi vietējiem telekomunikāciju uzņēmumiem	14 166	12 965
Kopā	19 943	19 788

**3. PIELIKUMS
PERSONĀLA IZMAKSAS**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Darbinieku algas	21 086	21 414
Atlaišanas pabalsti	3 056	687
Citi pabalsti	761	860
Sociālā apdrošināšana	6 265	5 832
Pensijas – fiksētā ieguldījuma fonds	989	962
Kapitalizētas ilgtermiņa ieguldījumos (8. un 9.b pielikums)	32 157	29 755
	(4 989)	(5 206)
Kopā	27 168	24 549

Personāla izmaksās ietvertas uzkrātās izmaksas atlaišanas pabalstiem LVL 2,638 miljonu apmērā, tajā skaitā sociālās apdrošināšanas maksājumi LVL 0,512 miljoni (20. pielikums).

	2002	2001
Darbinieku skaits 31. decembrī	3 959	4 375
Gada vidējais pastāvīgo un pagaidu darbinieku skaits	4 247	4 394

**4. PIELIKUMS
CITAS SAIMNIECISKĀS DARBĪBAS IZMAKSAS**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Pārdošanas un norēķinu izmaksas	10 914	9 064
Telpu noma, uzturēšana un komunālie pakalpojumi	5 702	5 799
Telekomunikāciju tīkla tehniskās izmaksas	8 847	9 266
Administrācijas izmaksas	7 684	8 059
Zemes un īpašuma nodoklis	637	548
Kapitalizētas ilgtermiņa ieguldījumos (9.b pielikums)	33 784	32 736
	(643)	(725)
Kopā	33 141	32 011

**5. PIELIKUMS
NETO FINANŠU IZMAKSAS**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Procentu izmaksas par C klases daļām (16. un 25.d pielikums)	2 523	2 585
par aizņēmumiem	1 106	1 952
citas	271	2
kapitalizētas ilgtermiņa ieguldījumos (9.b pielikums)	(1 036)	(1 491)
	2 864	3 048
Procentu ieņēmumi	(239)	(498)
Neto (peļņa)/zaudējumi no valūtas kursa svārstībām	(1 714)	921
Kopā	911	3 471

**6. PIELIKUMS
UZŅĒMUMA IENĀKUMA NODOKLIS**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Uzņēmuma ienākuma nodoklis	2 521	3 871
Atliktais nodoklis	(437)	(3 252)
Kopā	2 084	619

2001. gads bija pēdējais gads, kad uzņēmums izmantoja samazināto nodokļa likmi saskaņā ar likumu "Par ārvalstu ieguldījumiem Latvijas Republikā". Nodokļu atvieglojumi neattiecas uz Meitas uzņēmumu. 2002. gadā, aprēķinot uzņēmuma ienākuma nodokli par pārskata gadu, pirmo reizi tika piemērota spēkā esošā pilnā nodokļa likme 22% apmērā.

2002. gadā daži sakaru līniju, būvju un iekārtu objekti tika pārklasificēti uz piemērotāku kategoriju, ko izmanto uzņēmuma ienākumu nodokļa aprēķināšanai. Pārklasifikācija tika veikta, sākot ar pamatlīdzekļu uzskaites vērtību nodokļu mērķiem 2000. gada 1. janvārī. Tā rezultātā tika koriģētas 2000. gada un 2001. gada ienākuma nodokļa deklarācijas, samazinot ienākuma nodokļa maksājumu summu par LVL 2,699 miljoniem. Šīs korekcijas ir radījušas ienākuma nodokļa pārmaksu 2002. gada 31. decembrī LVL 1,731 miliona apmērā, kas tiks izmantota 2003. gada nodokļu maksājumiem.

Pārklasifikācijas rezultātā atliktā ienākuma nodokļa saistības 2002. gada 31. decembrī palielinājās par LVL 4,762 miljoniem.

Grāmatvedības peļņas salīdzinājums ar apliekamo ienākumu un uzņēmuma ienākuma nodokļa analīze:

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Peļņa pirms nodokļiem	23 917	25 336
Aprēķinātais ienākuma nodoklis pēc 22% likmes (2001. gadā – 25%)	5 262	6 334
Nodokļu korekcijas par:		
izdevumiem, kas nav atskaitāmi, nosakot apliekamo ienākumu	1 358	2 061
ieņēmumiem, kas nav apliekami ar nodokli	(1 789)	(1 712)
2000. un 2001. gada ienākuma nodokļa deklarāciju korekcijām	(2 699)	-
izmaiņām pamatlīdzekļu klasifikācijā uz atliktā nodokļa saistībām	4 762	-
nodokļa likmju izmaiņu ietekmi uz atliktā nodokļa saistībām	(4 810)	(1 496)
nodokļa atvieglojumu ietekmi uz atliktā nodokļa saistībām	-	(793)
nodokļa atvieglojumu ietekmi uz ienākuma nodokli	-	(3 775)
Kopā	2 084	619

2002. gada beigās bija spēkā šādas uzņēmuma ienākuma nodokļa likmes:

2002. gadam	22%
2003. gadam	19%
2004. gadam un turpmāk	15%

2001. gada 31. decembrī atliktā nodokļa aprēķinā tika izmantota 2002. gadam noteiktā 22% nodokļa likme. 2002. gada 31. decembrī, aprēķinot atlikto nodokli, tika pielietotas likumā noteiktās nodokļa likmes.

Atliktā nodokļa saistību izmaiņas:

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Atlikums pārskata gada sākumā	10 253	13 505
Atliktā nodokļa ienākumi	(437)	(3 252)
Atlikums pārskata gada beigās	9 816	10 253

Atliktā nodokļa saistības LVL 2,735 miljonu apmērā (2001. gadā – LVL 3,352 miljoni), kuras attiecas uz uzņēmuma ienākuma nodokļa summu par nerealizēto peļņu no ieguldījuma asociētā uzņēmumā, netiek atzītas, jo par saņemtajām dividendēm nodoklis nav jāmaksā un Mātes uzņēmums neplāno pārdot minēto ieguldījumu pārskatāmā periodā. Nerealizētās peļņas apjoms 2002. gada 31. decembrī bija LVL 18,232 miljoni (2001. gadā – LVL 15,236 miljoni).

Atliktā ienākuma nodokļa aktīvi un saistības ir savstarpēji izslēgti, jo ienākuma nodoklis attiecas uz vienu un to pašu nodokļu administrāciju.

Bilancē pozīcijā "Uzkrājumi paredzamajiem nodokļiem" ir ietvertas šādas summas:

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Atliktā nodokļa saistības:		
no pagaidu atšķirībām starp pamatlīdzekļu vērtību bilancē un nodokļu aprēķina mērķiem	11 591	11 761
Atliktā nodokļa aktīvi:		
no uzkrātajām saistībām	(1 775)	(1 508)
Neto atliktā nodokļa saistības	9 816	10 253

7. PIELIKUMS
PEĻŅA UZ VIENU KAPITĀLA DAĻU

Peļņa uz vienu kapitāla daļu ir aprēķināta, izdalot pārskata gada peļņu ar vidējo svērto parasto A kapitāla daļu skaitu pārskata gadā (16. pielikums).

	2002	2001
Gada peļņa (LVL '000)	21 833	24 717
Parasto kapitāla daļu skaits	146 079	146 079
Peļņa un koriģētā peļņa uz vienu parasto kapitāla daļu (LVL)	149,46	169,20

Mātes uzņēmumā nav paredzama pamatkapitāla parasto daļu emisija, kuras rezultātā notiktu aprēķinā izmantojamā daļu skaita korekcija, tādēļ koriģētās peļņas apjoms uz vienu kapitāla daļu ir vienāds ar pamata peļņu uz vienu kapitāla daļu.

8. PIELIKUMS
NEMATERIĀLIE IEGULDĪJUMI

	Preču zīmes LVL'000	Datorprogrammas un datorprog- rammu licences LVL'000	Dator- programmu izveidošana LVL'000	Kopā LVL'000
2001. gada 31. decembrī				
Iegādes vērtība	-	16 713	1 969	18 682
Uzkrātā amortizācija	-	(9 378)	-	(9 378)
Atlikusi vērtība	-	7 335	1 969	9 304
Atlikusi vērtība 2001. gada 31. decembrī	-	7 335	1 969	9 304
Papildinājumi	32	2 281	2 591*	4 904
Amortizācija	(6)	(3 966)	-	(3 972)
Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās	-	(207)	-	(207)
Pārklasifikācija no pamatlīdzekļiem (9. pielikums)	-	2	-	2
Atlikusi vērtība 2002. gada 31. decembrī	26	5 445	4 560	10 031
2002. gada 31. decembrī				
Iegādes vērtība	32	17 062	4 560	21 654
Uzkrātā amortizācija	(6)	(11 617)	-	(11 623)
Atlikusi vērtība	26	5 445	4 560	10 031

* Datorprogrammu izveidošanas papildinājumi ir uzrādīti neto vērtībā pēc datorprogrammu nodošanas ekspluatācijā.

Nemateriālo ieguldījumu papildinājumus ietvertas darbības izmaksas, kas tieši saistītas ar datorprogrammu ieviešanu un tiek kapitalizētas, balstoties uz šajos projektos ieguldīto darba stundu skaitu. Kopējo kapitalizēto izmaksu apjoms 2002. gadā bija LVL 526 tūkstoši (2001. gadā – LVL 329 tūkstoši; 3. pielikums).

**9. PIELIKUMS
PAMATLĪDZEKĻI**

	Zeme un ēkas LVL'000	Sakaru linijas un būves LVL'000	Komutāciju iekārtas LVL'000	Pārējās telekomunikāciju iekārtas LVL'000	Pārējie pamatlīdzekļi LVL'000	Nepabeigtās celtniecības objekti LVL'000	Kopā LVL'000
2001. gada 31. decembrī							
Iegādes vērtība	23 116	114 290	100 868	92 489	40 451	21 033	392 247
Uzkrātais nolietojums	(5 529)	(28 768)	(63 660)	(39 771)	(26 867)	(49)	(164 644)
Atlikusi vērtība	17 587	85 522	37 208	52 718	13 584	20 984	227 603
Atlikusi vērtība							
2001. gada 31. decembrī	17 587	85 522	37 208	52 718	13 584	20 984	227 603
Papildinājumi	2 062	18 658	4 270	19 552	6 694	936*	52 172
Izslēgti pārskata gadā	(15)	(129)	(163)	(373)	(243)	–	(923)
Nolietojums	(881)	(6 116)	(12 409)	(16 590)	(6 745)	–	(42 741)
Zaudējumi no aktīvu vērtības samazināšanās	(1 200)	–	–	–	(12)	(65)	(1 277)
Pārklasifikācija uz nemateriāliem ieguldījumiem (8. pielikums)	–	–	–	–	(2)	–	(2)
Atlikusi vērtība	17 553	97 935	28 906	55 307	13 276	21 855	234 832
2002. gada 31. decembrī							
Iegādes vērtība	25 133	132 497	100 508	109 814	40 135	21 969	430 056
Uzkrātais nolietojums	(7 580)	(34 562)	(71 602)	(54 507)	(26 859)	(114)	(195 224)
Atlikusi vērtība	17 553	97 935	28 906	55 307	13 276	21 855	234 832

* Nepabeigtās celtniecības objektu papildinājumi ir uzrādīti neto vērtībā pēc gatavo pamatlīdzekļu nodošanas ekspluatācijā.

Sakaru līniju un būvju atlikušajā vērtībā ir ietvertas starptautisko kabeļu tilpuma ilgtermiņa nomas izmaksas, kuru atlikusi vērtība 2002. gada 31. decembrī bija LVL 878 tūkstoši (2001. gadā – LVL 953 tūkstoši).

(a) Nomāto pamatlīdzekļu rekonstrukcija

Kategorijā “Zeme un ēkas” ir ietvertas nomāto pamatlīdzekļu rekonstrukcijas izmaksas:

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Iegādes cena	2 002	1 893
Uzkrātais nolietojums	(583)	(439)
Atlikusi vērtība	1 419	1 454

24.b pielikumā ir atspoguļota informācija par Koncerna saistībām attiecībā uz īpašuma nomas tiesībām.

(b) Pašu uzņēmuma kapitālieguldījumiem izpildītie darbi

Pamatlīdzekļu papildinājumos ietvertas kapitalizētās izmaksas, kas ir dažādu uzņēmuma struktūrvienību radītas izmaksas, kas saistītas ar kapitālieguldījumu projektiem un ir kapitalizētas, balstoties uz šajos projektos ieguldīto stundu skaitu. Procentu izdevumi par modernizācijas projektos ieguldītajiem aizņēmumiem ir iekļauti nepabeigtās celtniecības objektu izmaksās. Vidējā kapitalizēto procentu likme 2002. gadā bija 6,27% (2001. gadā – 8,50%). Kopējā kapitalizēto izmaksu summa 2002. gadā bija LVL 6,142 miljoni (2001. gadā – LVL 7,093 miljoni; 3., 4. un 5. pielikums).

(c) Pilnībā nolietoti pamatlīdzekļi

Koncerns savā saimnieciskajā darbībā izmanto vairākus pilnībā nolietotus pamatlīdzekļus. Šo pamatlīdzekļu sākotnējā iegādes vērtība ir LVL 52,822 miljoni (2001. gadā – LVL 44,929 miljoni), un tie pakāpeniski tiek nomainīti saskaņā ar modernizācijas plānu.

(d) Īpašumtiesības uz nekustamo īpašumu

Īpašumtiesības uz daļu no Mātes uzņēmumam piederošā nekustamā īpašuma objektiem vēl nav reģistrētas zemesgrāmatā. 2002. gadā zemesgrāmatā tika reģistrēti 162 objekti (2001. gadā – 282 objekti). Kopumā 2002. gada 31. decembrī zemesgrāmatā bija reģistrēti 70% (2001. gadā – 55,8%) no kopējā Mātes uzņēmumam piederošā nekustamā īpašuma objektu skaita. Ņemot vērā grūtības sagatavot atbilstošu dokumentāciju par katru atsevišķu objektu, Mātes uzņēmuma īpašumtiesību reģistrācija atbilstoši Latvijas Republikas Civillikuma noteikumiem var aizņemt ievērojamu laiku. Uzņēmuma vadība uzskata, ka tas netraucēs Koncerna darbību nākotnē.

(e) Vērtības samazināšanās

Daļa no kopējiem zaudējumiem no aktīvu vērtības samazināšanās LVL 1,200 miljonu apmērā attiecas uz Koncernam piederošajām ēkām, kuras ir plānots pārdot 2003. un 2004. gada laikā. Šo ēku atgūstamā vērtība ir noteikta kā pārdošanas cenas neto pašreizējā vērtība, kas ir noteikta, balstoties uz līdzīgu īpašumu tirgus cenām un atskaitot pārdošanai nepieciešamās izmaksas.

**10. PIELIKUMS
IEGULDĪJUMI ASOCIĒTĀJĀ UZŅĒMUMĀ**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Uzskaites vērtība pārskata perioda sākumā	18 026	14 131
Daļa no asociētā uzņēmuma peļņas pirms nodokļiem	10 125	9 205
Daļa no asociētā uzņēmuma nodokļiem	(1 994)	(2 358)
Daļa no asociētā uzņēmuma peļņas pēc nodokļiem	8 131	6 847
Saņemtās dividendes	(5 135)	(2 952)
Uzskaites vērtība pārskata perioda beigās	21 022	18 026

Lattelekom SIA pieder 23% no SIA Latvijas Mobilais Telefons (LMT) daļu kapitāla. 2001. un 2002. gadā nekādas pārmaiņas līdzdalībā nav notikušas.

LMT ir viens no diviem mobilo telekomunikāciju operatoriem Latvijā. LMT galvenie darbības veidi ir mobilo sakaru pakalpojumu sniegšana, mobilo tālruņu tīklu un sistēmu izveidošana un uzturēšana (25. pielikums).

**11. PIELIKUMS
PĀRDOŠANAI PIEEJAMIE IEGULDĪJUMI**

Summa LVL 279 tūkstoši (2001. gadā – LVL 266 tūkstoši) atspoguļo Koncerna līdzdalību 0,05% apmērā no Eutelsat S.A. Ltd daļu kapitāla. Eutelsat ir Francijā reģistrēts uzņēmums, un tas ir viens no atzītākajiem pasaules uzņēmumiem, kas nodrošina satelītu kanālus apraides vajadzībām un videotīklu pakalpojumiem, korporatīvajiem tīklu risinājumiem, platjoslas multimediju pakalpojumiem un mobilajām komunikācijām.

**12. PIELIKUMS
DEBITORU PARĀDI**

Summa LVL 54 tūkstoši (2001. gadā – LVL 92 tūkstoši) atspoguļo ilgtermiņa debitoru parādes no finanšu lizinga līgumiem ar atmaksas laiku no 1 līdz 5 gadiem. Lizinga objekti ir klientu telekomunikāciju iekārtas un datori. Daļa no finanšu lizinga parādiem ar atmaksas laiku līdz 1 gadam ir iekļauta īstermiņa debitoru parādes (14. pielikums).

**13. PIELIKUMS
KRĀJUMI**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Krājumi saimnieciskajai darbībai	2 142	2 237
Preces pārdošanai	716	469
Uzkrājumi novecojušiem un lēnas apgrozības krājumiem	(391)	(481)
Avansa maksājumi par krājumiem	4	-
Kopā krājumi	2 471	2 225

**14. PIELIKUMS
DEBITORU PARĀDI**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Pircēju un pasūtītāju parādi	16 440	17 685
Citu telekomunikāciju uzņēmumu parādi	8 800	9 223
Citi debitoru parādi	2 908	2 336
Finanšu lizings – līdz 1 gadam (12. pielikums)	107	62
Uzkrājumi šaubīgiem parādiem	(6 853)	(7 358)
Nākamo periodu izdevumi	544	475
Kopā debitoru parādi	21 946	22 423

Izmaiņas uzkrājumos šaubīgiem un bezcerīgiem debitoriem:

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Atlikums pārskata gada sākumā	7 358	7 176
Pārskata gadā izveidotie uzkrājumi	2 535	2 092
Norakstīti bezcerīgie parādi	(3 040)	(1 910)
Atlikums pārskata gada beigās	6 853	7 358

**15. PIELIKUMS
NAUDA UN NAUDAS EKVIVALENTI**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Naudas līdzekļi kasē un bankās	4 015	5 762
Īstermiņa banku depozīti	5 947	1 417
Kopā nauda un naudas ekvivalenti	9 962	7 179

2002. gadā vidējā svērtā īstermiņa depozītu procentu gada likme bankās bija 3,27% (2001. gadā – 5,12%) un vidējais termiņš 8 dienas (2001. gadā – 8 dienas; 26. pielikums).

**16. PIELIKUMS
DAĻU KAPITĀLS**

	2002 Daļu skaits	2002 LVL'000	2001 Daļu skaits	2001 LVL'000
Parasto daļu kapitāls (A klases daļas)	146 079	146 079	146 079	146 079
B klases daļas (2)	25 602	25 602	25 602	25 602
C klases daļas (1)	24 600	24 600	24 600	26 158
Aizņēmumos pārvēršamais daļu kapitāls	50 202	50 202	50 202	51 760
Kopā daļu skaits	196 281		196 281	

2001. un 2002. gadā nekādas pārmaiņas daļu kapitālā nav notikušas.

Saskaņā ar uzņēmuma statūtiem *Lattelekom* SIA daļu kapitāls sastāv no 196 281 daļas ar katras daļas nominālvērtību LVL 1 000. Saskaņā ar Jumta līguma starp Latvijas Republiku un *TILTS Communications A/S* nosacījumiem šīs daļas tiek iedalītas A klases daļās (146 079), B klases daļās (25 602) un C klases daļās (24 600).

Saskaņā ar Jumta līgumā panākto vienošanos B un C klases daļu emisijas noteikumi paredz:

- (1) C klases daļu procentu likme ir 10% gadā (25.d pielikums), un pēc *Lattelekom* SIA izvēles tās var tikt pārvērstas 41 miljonu ASV dolāru lielā aizņēmumā. Pēc C klases daļu pārvēršanas aizņēmumā tā procentu likme būtu vienāda ar attiecīgajā brīdī pieņemamo tirgus procentu likmi, un tā atmaksāšanas termiņš būtu 2003. gada 31. decembris vai arī agrāk pēc *Lattelekom* SIA ieskatiem, ja naudas līdzekļi būtu pietiekami;
- (2) par B klases daļām procenti netiek maksāti, bet tās var tikt pārvērstas aizņēmumos nominālvērtības apmērā vienlaikus ar C klases daļām. Šī parāda atmaksāšanas termiņš tad būtu 2013. gada 31. decembris, un līdz 2003. gada 31. decembrim šīs klases daļas procentus nepelnītu, bet pēc tam līdz 2013. gada 31. decembrim par šo parādu tiktu maksāti procenti tirgus likmes apmērā.

Saskaņā ar Latvijas Republikas likumiem visas daļas ir vienādas, uzņēmuma likvidācijas gadījumā tās visas ir subordinētas jebkuriem kreditoru prasījumiem. Ņemot vērā apstākli, ka B un C daļas ir pārvēršamas aizņēmumos, kā to paredz Jumta līguma nosacījumi un saskaņā ar SFPS, tās tiek klasificētas kā aizņēmumi. Kapitāla daļu pārvēršana aizņēmumos var notikt, samazinot pamatkapitālu saskaņā ar likumu "Par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību".

Kopējā C klases daļu summa, kas būtu jāatmaksā saskaņā ar Jumta līgumu pēc tās pārvēršanas aizņēmumā, ir noteikta ASV dolāros 41 miliona apmērā. Šī summa tika pārreķināta latos pārskata gada beigās un tiek atspoguļota daļu nominālvērtībā latos. Valūtas kursa svārstību rezultātā 2002. gadā saistību summa samazinājās par LVL 1,558 miljoniem (2001. gadā pieauga par LVL 1,025 miljoniem). Saistību samazinājums vai palielinājums, kas radies no valūtas kursa svārstībām, neietekmē aizņēmumos pārvēršamo daļu kapitāla nominālo vērtību vai daļu procentuālo attiecību starp daļu turētājiem.

2001. gadā Direktoru padome ierosināja uzņēmuma B un C daļu atpiršanas uzsākšanu. *Lattelekom* vadība ir sagatavojusi nepieciešamos dokumentus, lai uzsāktu daļu atpiršanas procesu, taču galīgais lēmums vēl nav pieņemts.

**17. PIELIKUMS
AIZŅĒMUMI**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Ilgtermiņa aizņēmumi		
Aizņēmumi no bankām ar atmaksas termiņu no 1 līdz 2 gadiem	10 000	5 000
Aizņēmumi no bankām ar atmaksas termiņu ilgāku par 2 gadiem	7 000	-
Kopā ilgtermiņa aizņēmumi	17 000	5 000
Īstermiņa aizņēmumi		
Īstermiņa aizņēmumi no bankām	5 000	11 500
Kopā īstermiņa aizņēmumi	5 000	11 500
Kopā aizņēmumi	22 000	16 500

Visi aizņēmumi 2002. un 2001. gada beigās bija latos un tika saņemti no Latvijas bankām.

	2002	2001
Pieejamie neizmantotie kredītresursi:		
Ar termiņu līdz 1 gadam	3 000	3 000
Ar termiņu ilgāku par vienu gadu	31 730	10 000

Pieejamie kredītresursi ar termiņu līdz vienam gadam ir viena gada kredītlīnijas (overdrafti), kuru termiņš beidzas 2003. gadā un kuras var tikt pagarinātas.

Pārējos pieejamos kredītresursus veido neizmantots LVL 5 miljonu kredīts, kā arī pārjaunojama daudzvalūtu kredītlīnija USD 45 miljonu apmērā, kas ir piešķirta uz četriem gadiem līdz 2006. gada jūlijam un par kuru ir jāmaksā noteikta saistību maksa. Kredītlīniju organizēja *Nordea Bank Finland Plc* un *a/s Vereinsbank Rīga*, un tā tiek pārskatīta divreiz gadā, izvērtējot noteiktu Koncerna finanšu rādītāju atbilstību aizdevēju prasībām.

Koncerna aktīvi nav iekļāti kā aizņēmumu un pieejamo kredītresursu nodrošinājums.

	2002	2001
Vidējās svērtās procentu likmes:		
Banku kredītlīnijas (overdrafti)	4,22%	-
Aizņēmumi no bankām	5,64%	8,45%

Saņemto aizņēmumu un kredītlīniju (overdrafti) procentu likmes bija robežās no 3,86% līdz 8,40%, un tās tika noteiktas galvenokārt kā RIGIBOR (*Rīga Interbank Offered Rate*) plus fiksēta likme. Izmaiņas aizņēmumu procentu likmēs atbilst vispārējām svārstībām finanšu tirgū.

**18. PIELIKUMS
PĀRĒJĀS SAISTĪBAS**

Ilgtermiņa saistībās LVL 577 tūkstošu apmērā (2001. gadā – LVL 661 tūkstotī) ir ietverti nākamo periodu ieņēmumi LVL 318 tūkstoši (2001. gadā – 284 tūkstoši) un līgumā noteiktās Koncerna saistības atbalstīt Pensiju fonda administratīvo izmaksu segšanu. Šādu saistību atlikums 2002. gada 31. decembrī bija LVL 259 tūkstoši (2001. gadā – LVL 377 tūkstoši).

**19. PIELIKUMS
KREDĪTORU PARĀDI**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Parādi telekomunikāciju uzņēmumiem	4 814	5 829
Parādi par kapitālieguldījumiem	7 418	2 406
Parādi pārējiem piegādātājiem un darbuuzņēmējiem	2 996	7 732
Nodokļi un sociālās apdrošināšanas maksājumi	1 457	1 506
Atliktais ienākums – avansa maksājumi no klientiem	530	511
Pārējie kreditori un uzkrājumi	2 057	1 734
Kopā kreditoru parādi	19 272	19 718

**20. PIELIKUMS
UZKRĀJUMI**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Uzkrājumi atļaušanas pabalstiem izveidoti pārskata gadā	2 638	-
Kopā uzkrājumi	2 638	-

Koncerna vadība ir apstiprinājusi darbinieku skaita samazināšanas plānu, kura izpilde jāpabeidz līdz 2003. gada 30. jūnijam. Šī plāna rezultātā Koncerna darbinieku skaits samazināsies aptuveni par 23% no darbinieku skaita uz 2002. gada beigām.

**21. PIELIKUMS
UZKRĀTĀS SAISTĪBAS**

Atlikumu 2002. gada 31. decembrī LVL 3,074 miljonu apmērā veido uzkrātās saistības darbinieku gada prēmijām, atvaļinājuma pabalstiem un ar to saistītiem nodokļiem (2001. gadā – LVL 3,561 miljons). Uzkrātās saistības darbinieku prēmiju izmaksāšanai tiek veidotas, pamatojoties uz uzņēmuma un individuālo mērķu izpildes novērtējumu saskaņā ar Koncerna uzņēmumos ieviesto prēmēšanas shēmu.

**22. PIELIKUMS
REZERVES**

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Likumā noteiktās rezerves	3 085	1 935
Nerealizētie ieņēmumi no ieguldījumiem asociētā uzņēmumā	7 594	5 883
Kopā	10 679	7 818

Saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par sabiedrībām ar ierobežotu atbildību" uzņēmumam ir jāveido likumā noteiktā rezerve 5% apmērā no gada neto peļņas, līdz šī rezerve sasniegs vienu trešo daļu no uzņēmuma pamatkapitāla. Izmaiņas likumā noteiktajās rezervēs apstiprina dalībnieku kopsapulce. Likumā noteiktās rezerves nedrīkst sadalīt dividendēs.

Saskaņā ar Latvijas Republikas likumu "Par uzņēmumu gada pārskatiem" pārskata gada ieņēmumi no ieguldījumiem asociētajā uzņēmumā pēc ienākuma nodokļa, atskaitot saņemtās dividendes, nākamajā gadā tiek iekļauti nesadalāmā rezervē "Nerealizētie ieņēmumi no ieguldījumiem asociētā uzņēmumā".

**23. PIELIKUMS
IESPĒJAMĀS SAISTĪBAS**

Veicot uzņēmējdarbību, Koncerna uzņēmumi saņem prasības no klientiem un trešajām pusēm. Šādas prasības vadība ir pārskatījusi un uzskata, ka nav paredzami būtiski zaudējumi.

**24. PIELIKUMS
ĀRPUSBILANCES SAISTĪBAS**

(a) Kapitālieguldījumu saistības

Iekārtu un datorprogrammu iegādes darījumi, par kuriem ir noslēgti līgumi, bet kuri finanšu pārskatos nav ietverti saistībās, ir šādi:

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Nemateriālo ieguldījumu iegāde	206	2 459
Pamatlīdzekļu iegāde	837	2 928
Kopā	1 043	5 387

(b) Īpašuma nomas saistības

Koncernam pieder īpašuma nomas tiesības. Kopējie nomas izdevumi 2002. gadā bija LVL 0,895 miljoni (2001. gadā – LVL 0,923 miljoni). 2002. gada 31. decembrī minimālais saistību apjoms neatsaucamos īpašuma nomas darījumos bija šāds:

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Līdz 1 gadam	64	137
No 1 līdz 5 gadiem	174	197
Kopā	238	334

**25. PIELIKUMS
DARĪJUMI AR SAISTĪTĀJĀM PUSĒM**

TILTS Communications A/S pieder 49% no Lattelekom SIA emitētā parasto daļu kapitāla. Darījumi starp TILTS Communications un Mātes uzņēmumu tiek veikti saskaņā ar Jumta līguma, kas ir noslēgts starp Latvijas Republiku un TILTS Communications, nosacījumiem.

Uzņēmumam TeliaSonera pieder 100% no TILTS Communications, tādējādi netiešā veidā tam pieder 49% no Lattelekom SIA daļu kapitāla. TeliaSonera pieder arī 49% no SIA Latvijas Mobilais Telefons daļu kapitāla.

Latvijas Republikai pieder 51% no Lattelekom SIA emitētā parasto daļu kapitāla. Parastie tirdzniecības darījumi ar Latvijas valdību, kā arī ministrijām un aģentūrām saskaņā ar 24. SGS nav uzskatāmi par darījumiem ar saistītām personām.

SIA Latvijas Mobilais Telefons (Lattelekom SIA pieder 23% kapitāla daļu) ir Lattelekom SIA asociētais uzņēmums no 1997. gada jūnija (10. pielikums).

Darījumi ar visiem uzņēmumiem kopumā, kuros Direktoru padomes locekļiem ir bijusi būtiska ietekme 2002. gadā, nepārsniedza 0,1% no Koncerna ieņēmumiem un 0,1% no kopējā iegādāto preču un pakalpojumu apjoma.

Darījumi ar saistītajām pusēm tika veikti, balstoties uz komerciāliem noteikumiem. Lattelekom SIA būtiskie darījumi ar saistītajiem uzņēmumiem ir šādi:

(a) Ieņēmumi no sniegtajiem pakalpojumiem

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
LMT (starpsavienojumu pakalpojumi)	6 865	7 377
TeliaSonera grupa (starptautisko tālruņa sakaru plūsma)	1 711	1 585
	8 576	8 962

(b) Saņemto preču un pakalpojumu izmaksas

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
LMT (mobilā tālruņa pakalpojumi, starpsavienojuma maksa)	8 940	10 436
TeliaSonera grupa (starptautisko tālruņa sakaru plūsma, dažādi pakalpojumi un iekārtas)	929	1 481
TILTS Communications (vadības, tehnoloģijas nodošanas un sagādes pakalpojumi)	1 855	1 912
	11 724	13 829

Vadības maksa LVL 1,812 miljonu apmērā (2001. gadā – LVL 1,819 miljoni) un tehnoloģijas nodošanas maksa LVL 16 tūkstošu apmērā (2001. gadā – LVL 17 tūkstoši) tika samaksāta TILTS Communications saskaņā ar noslēgto līgumu starp TILTS Communications un Lattelekom SIA. Šī maksa sedz TILTS Communications izmaksas par vadības un tehnoloģijas nodošanas pakalpojumu sniegšanu Mātes uzņēmumam. Sagādes maksa LVL 27 tūkstošu apmērā (2001. gadā – LVL 76 tūkstoši) tika samaksāta TILTS Communications par starpniecības pakalpojumiem saskaņā ar noslēgto Piegādes līgumu starp TILTS Communications un Lattelekom SIA.

(c) Kreditoru/debitoru parādu atlikumi

	2002 LVL'000	2001 LVL'000
Saistīto uzņēmumu debitoru parādi:		
LMT	710	576
TeliaSonera grupa	8	44
	718	620
Kreditoru parādi saistītajiem uzņēmumiem:		
LMT	1 029	1 107
TILTS Communications	185	228
	1 214	1 335

(d) Aizņēmumos pārvēršamās daļas

C klases daļu kapitāls, kas pieder TILTS Communications, saskaņā ar Jumta līguma nosacījumiem var tikt pārvērsts 41 miljonu ASV dolāru lielā aizņēmumā. Latvijas Republikai pieder B klases daļu kapitāls, kas var tikt pārvērsts LVL 25,602 miljonus lielā aizņēmumā (16. pielikums).

Uzņēmumam TILTS Communications tika samaksāti C klases daļu procenti ar 10% likmi par 2002. gadu LVL 2,523 miljonu apmērā saskaņā ar Jumta līguma nosacījumiem (5. pielikums). 2001. gadā tika samaksāti LVL 2,585 miljoni.

(e) Vadības atalgojums

Direktoru padomes locekļiem, viņu ģimenes locekļiem vai viņu pārvaldīšanā esošiem uzņēmumiem daļas vai daļu opciju līgumi uzņēmumā Lattelekom SIA nepieder.

Lattelekom SIA prezidenta un Direktoru padomes locekļu kopējais atalgojums, ieskaitot gada prēmijas un citus pabalstus, 2002. gadā bija LVL 114 tūkstoši (2001. gadā – LVL 92 tūkstoši).

**26. PIELIKUMS
FINANŠU RISKU VADĪBA**

(a) Valūtas risks

Koncerna darbība ir pakļauta ārvalstu valūtas riskam, ko izraisa norēķini dažādu valstu valūtā, galvenokārt EUR, USD un GBP. Kreditoru parādi ārvalstu valūtā 2002. gada 31. decembrī veidoja parādu summu LVL 2,052 miljonu apmērā (2001. gadā – LVL 3,420 miljoni), kas bija nodrošināti ar naudas līdzekļu atlikumiem ārvalstu valūtā. Pārējie naudas līdzekļi ārvalstu valūtā LVL 4,285 miljonu apmērā (2001. gadā – LVL 1,558 miljoni) bija uzkrāti valūtas kursa svārstību ierobežošanai attiecībā uz nākotnē paredzamajiem darījumiem, bet nebija norādīti kā risku ierobežojoši instrumenti, tādēļ valūtas pārvērtēšanas rezultāts tika ietverts peļņas vai zaudējumu aprēķinā. Lattelekom SIA aizņēmumi bija saņemti latos (17. pielikums).

(b) Procentu risks

Tā kā Lattelekom banku aizņēmumi un pieejamie kredītresursi ir ar mainīgām procentu likmēm, Koncerns ir pakļauts procentu likmju svārstību riskam. Koncerna īstermiņa banku depozītu procentu likme ir fiksēta, un šo depozītu termiņš ir mazāks par vienu mēnesi (15. pielikums).

(c) Kredītrisks

Finanšu līdzekļi, kuri potenciāli pakļauj Koncernu zināmai kredītriska koncentrācijas pakāpei, galvenokārt ir naudas līdzekļi, īstermiņa banku depozīti, pircēju un pasūtītāju parādi un veiktie avansa maksājumi. Koncerna politika nodrošina to, ka preces un pakalpojumi tiek pārdoti klientiem ar atbilstošu kredītvēsturi. Kredītrisks attiecībā uz pircēju un pasūtītāju parādiem ir ierobežots Koncerna plašā klientu loka dēļ. Pircēju un pasūtītāju parādi tiek uzrādīti pēc šaubīgo parādu vērtības atskaitīšanas. Vislielākais Mātes uzņēmuma debitors bija Krievijas fiksēto telekomunikāciju tīkla operators Rostelecom, kura neto parāda summa pēc starpoperatoru norēķiniem par savstarpējiem pakalpojumiem 2002. gada 31. decembrī bija LVL 1,549 miljoni (2001. gada 31. decembrī – LVL 2,331 miljons). Koncerna partneri naudas līdzekļu darījumos ir vietējās finanšu institūcijas ar atbilstošu kredītvēsturi. Koncerna politika ierobežo kredītriska apjomu attiecībā uz katru finanšu institūciju.

(d) Patiesā vērtība

Finanšu aktīvu un saistību, kuru termiņš ir mazāks par vienu gadu, nominālvērtība, kas koriģēta par uzkrājumiem iespējamajiem zaudējumiem, aptuveni sakrīt ar to patieso vērtību. Pārējo finanšu instrumentu novērtēšanai tika izmantota diskontēto nākotnes naudas plūsmu metode. 2002. gadā Koncerns neizmantoja nekādus atvasinātos finanšu instrumentus.

**PIECU GADU STATISTIKA
par pārskata gadu 31. decembrī**

	Koncerns 2002 LVL '000	Koncerns 2001 LVL '000	Koncerns 2000 LVL '000	Mātes uzņēmums un Koncerns	
				1999 LVL '000	1998 LVL '000
<i>Peļņas vai zaudējumu aprēķins</i>					
Ieņēmumi					
Startautiskie telekomunikāciju pakalpojumi	24 018	25 884	26 626	28 724	31 877
Iekšzemes telekomunikāciju pakalpojumi	93 829	95 269	90 311	82 429	69 906
Pārējie telekomunikāciju pakalpojumi	27 407	23 485	19 589	16 483	12 997
Kopā ieņēmumi	145 254	144 638	136 526	127 636	114 780
Pārējie saimnieciskās darbības ieņēmumi	2 173	1 917	1 779	1 429	1 751
Kopā	147 427	146 555	138 305	129 065	116 531
Darbības izmaksas					
Maksājumi citiem telekomunikāciju uzņēmumiem	(19 943)	(19 788)	(17 287)	(17 368)	(10 178)
Personāla izmaksas	(27 168)	(24 549)	(26 830)	(25 907)	(21 678)
Vadības un tehnoloģijas nodošanas izmaksas	(1 828)	(1 836)	(2 351)	(2 593)	(3 756)
Citas saimnieciskās darbības izmaksas	(33 141)	(32 011)	(28 698)	(27 923)	(28 342)
Kopā darbības izmaksas bez nolietojuma	(82 080)	(78 184)	(75 166)	(73 791)	(63 954)
EBITDA	65 347	68 371	63 139	55 274	52 577
Nolietojums un neto zaudējumi no pamatlīdzekļu izlēģšanas	(48 651)	(46 410)	(37 135)	(33 077)	(26 542)
Peļņa no saimnieciskās darbības	16 696	21 961	26 004	22 197	26 035
Neto finanšu ieņēmumi/izdevumi	7221	3 375	2 037	208	(911)
Uzņēmuma ienākuma nodoklis	(2 084)	(619)	(4 724)	(1 153)	(4 310)
Gada peļņa	21 833	24 717	23 317	21 252	20 814
<i>Bilance</i>					
Aktīvi					
Nemateriālie ieguldījumi un pamatlīdzekļi	244 863	236 907	229 308	223 033	208 751
Ieguldījumi	21 355	18 384	14 382	10 006	5 602
Apgrozāmie līdzekļi	36 110	31 827	33 263	28 357	33 443
Kopā aktīvi	302 328	287 118	276 953	261 396	247 796
Pašu kapitāls	194 749	184 196	159 479	136 162	114 336
Saistības					
Aizņēmumos pārvēršamais daļu kapitāls	50 202	51 760	50 735	50 202	50 202
Īgtermiņa aizņēmumi	17 000	5 000	16 500	13 000	15 100
Īstermiņa aizņēmumi	5 000	11 500	8 500	24 925	26 369
Atliktā nodokļa saistības	9 816	10 253	13 505	11 675	10 522
Pārējās saistības	25 561	24 409	28 234	25 432	31 267
Kopā saistības	107 579	102 922	117 474	125 234	133 460
Kapitālieguldījumi	57 076	54 215	43 790	47 843	71 570
Naudas ieņēmumi no saimnieciskās darbības	59 188	63 505	57 855	46 551	50 311

LATTELEKOM KONCERNA
piecu gadu statistika

	2002	2001	2000	1999	1998
Galvenie finanšu rādītāji					
EBITDA rentabilitāte	45%	47%	46%	43%	46%
Darbības peļņas rentabilitāte	11%	15%	19%	17%	23%
Kapitāla atdeve procentos (ROCE)	10,3%	12,1%	14,1%	12,3%	15,1%
Peļņa uz vienu kapitāla daļu (LVL)	149,46	169,20	159,62	145,48	142,48
Pašu kapitāla īpatsvars	64%	64%	58%	52%	46%
Darbības rādītāji					
Darbinieku skaits gada beigās	3 959	4 375	4 335	4 814	5 293
Ieņēmumi uz vienu darbinieku (LVL)	36 690	33 060	31 494	26 514	21 685
Darbības peļņa uz vienu darbinieku (LVL)	4 217	5 020	5 999	4 611	4 919
Ieņēmumi uz vienu tālruņa līniju (LVL)	207	200	186	174	155
Tālruņa līniju skaits uz 100 iedzīvotājiem	30,1	30,7	31,0	30,2	30,1
Telefona gaidītāju rinda (tūkst. klientu)	14	15	19	20	40
Tālruņa līniju skaits (tūkst. līniju)	701	722	735	732	742
Ciparizācijas līmenis	83,2%	68,6%	52,2%	42,9%	37,1%
Tālruņu līniju skaits uz vienu darbinieku	177	165	170	152	140
Montētais ciparu centrāļu tilpums (tūkst. līniju)	642	559	422	382	313

Galveno finanšu rādītāju definīcijas

EBITDA = peļņa no saimnieciskās darbības pirms nolietojuma un zaudējumiem no pamatlīdzekļu izslēgšanas

Kapitāla atdeve procentos = $\frac{\text{peļņa pirms nodokļiem} + \text{procenti} + \text{citas finanšu izmaksas}}{\text{izmantotais kapitāls (kopā aktīvi – bezprocentu saistības; vidējais pārskata gadā)}}$

Izdevējs: *Lattelekom* SIA Korporatīvās komunikācijas daļa
Dizains un makets: *Dizaina Stratēģija* SIA, *Egils Pārups*
Iespiests: *McĀbols* AS
Rīga 2003